

1 YATILI DERGİSİ
SAYI

ANONİM

COVID - 19 - MAYIS

İÇİNDEKİLER

1 BAŞLARKEN

PANDEMİ GÜNDEMİ

2 PANDEMİ GÜNLERİNDE RUH SAĞLIĞIMIZI KORUMAK

Belgin Levent

7 COVID-19, DİSTOPYALAR VE BİYO-İKTİDAR

Selfet Duran

12 YENİ NORMALLER'İMİZ

Olgun Erdem

13 YATILISIZ KORONA GÜNLÜKLERİ

Aslı Yüksel

14 KORKUSUZ TRAGEDYA

Ebru Özkan Kaplan

19 MAYIS ÖZEL

16 DOĞUM GÜNÜM

Cemil Usta

17 SAYILAR İNSAN GİBİDİR

RÖPORTAJ

19 "KARA GÜN" SÖZÜ ARTIK YALNIZCA BİR ATASÖZÜ DEĞİL

DUYURU

24 RADYO KOÇ

Elifsude Değirmenci

ŞİİR

26 ŞİİRLER

Ada Özgür Kılıç - Ne?

Selfet Duran - Elsa

Ebru Özkan Kaplan - Hayat

Celal Sahir Erozan - Yıl 19119

Pablo Neruda - Keeping Quiet

Nazım Hikmet Ran - Kuvayi Milliye Destanı'ndan

Belgin Levent - Gölge

SANAT

36 KARANTİNA'DAN İNZİVA'YA, SİNEMADAN MÜZİĞE

Erdal Güney

38 FOTOĞRAF SEÇKİLERİ

Dergi adı: Anonim

Sayı: Mayıs 2020 No:1

Genel Yayın Koordinatörü: Belgin Levent

Yayına Hazırlık Sorumlu Öğretmenler: Ebru Özkan Kaplan, Tolga Gülşen

Yayına Hazırlık Sorumlu Öğrenciler: Elifsude Değirmenci, İnci Meriç, Ada Özgür Kılıç

Kapak Tasarımı: Esin Erdem

Dizgi: Ceylan Çetinbağ

BAŞLARKEN

Merhaba,

Tüm gezegeni saran bir hastalıkla uğraştığımız bu zamanlarda, fiziksel mesafelerin yarattığı ayrılıkları sosyal bağlılıkla telafi edebilmenin arzusuyla yola çıkmış bulunuyoruz. Öncelikle yatılıdan ve öğrencilerden, öğretmenlerden ve tüm kampüsten ayrı geçirdiğimiz zamanların özlemiyle kucaklıyoruz herkesi. Hem ikinci evimiz dediğimiz kampüsümüz hem de birlikte geçirdiğimiz zamanlar bu süreçte daha da büyük bir anlam kazanmış oldu. Hepimizin evlerine kapandığı bu dönem; birlikte olmanın, paylaşmanın, üretmenin anlamını daha da büyüttü. Elbette ki teknik olarak fiziksel olarak zamanlarımızı ayrı geçiriyor olmamız, yaşamın diyalektiği gereği üretmemizi ve ürettiklerimizi paylaşmamıza engel teşkil etmiyor. İşte tam da bu üretme ve ürettiklerimizi paylaşma heyecanı ile koyulduk yola. Dergimiz, yatılıda geçirdiğimiz zamanları ve uzakta olmanın anlamını, neler yaşadığımızı, neler hissettiğimizi anlatabilecek bir aracın ihtiyacı olarak doğdu. Yatılı olmaktan ve bir olmaktan aldığımız ruhla hep birlikte kolları sıvadık. Kimi duygular gibi yatılı olmak da içinden biri olmadan, o serüveni yaşamadan çok da anlaşılabilir bir paylaşım değil. Yatılıdan uzakta geçen zamanların ve yaşantıların sesini duyurmak, duygularımızı tıpkı kampüsteymişçesine paylaşabilmek, birbirimizin sesine ses katarak çoğaltmak, birbirimizden haberdar olmak ve belki de en önemlisi neler yaptığımızı anlatıp birbirimize ilham olmak adına hep birlikte covid-19 ve 19 Mayıs gündemli bir yatılı dergisi çıkarmaya niyet ettik. Paylaşmanın, çoğalmanın, üretmenin, sevginin ve özlemin biraz da mekanla sınırlı olmadığını anlatmaktı niyetimiz. Mekanların, kavuşmaları zorlaştırdığı böylesi zor bir süreçte dergimiz her dönemin sonunda, yılda iki kez siz değerli okuyucularıyla buluşmaya devam edecek.

Her koşulda umut etmenin aslında bir gereklilik olduğu, yaşamı anlamlandırabilmek için en temel motivasyon olduğunu, en çıkmaz sanılan anların yeni bir kapı araladığını bizlere miras bırakanların sene-i devriyesinde buluşmayı anlamlı buluyoruz. Şairin dediği gibi; "...Bir şafak vakti değişmiş olur, bir şafak vakti karanlığın kenarından, onlar ağır ellerini toprağa basıp, doğruldukları zaman." Karanlığın kenarında ışığı gösteren, umudu miras bırakan, emperyalizme karşı bağımsızlık mücadelesinin önderi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve neferlerini saygıyla yad edip, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı'nızı en içten dileklerimizle kutluyoruz.

ANONİM DERGİ EKİBİ

Bu derginin oluşmasında şiir, görsel, çizim, resim ve yazılarıyla katkılar sunan kıymetli yatılı öğrencilerimize, yatılı velilerimize, yatılıdan sorumlu öğretmenlerimize, yatılıdan sorumlu müdür yardımcımız Belgin Levent'e, Lise müdürümüz Elif Kara Öztürk'e, Koç Okulu Kurumsal İletişim Departmanı'na ve Koç Okulu Genel Müdürü Murat Günel'e katkılarından dolayı teşekkür ederiz

PANDEMİ GÜNLERİNDE RUH SAĞLIĞIMIZI KORUMAK**PSK. BELGİN LEVENT**

Aniden ortaya çıkan bütünlüğümüzü ve sağlığımızı tehdit eden Covid-19 virüsü küresel düzeyde ortaya çıkan travmatik bir boyuta ulaşmıştır. Kuşkusuz travmalar zorlu ve örseleyici yaşam olaylarıdır. Travmatik olaylara maruz kalan kişilerde; her an kötü bir şeyler olacaktı gibi tetikte olma, aşırı hassasiyet, yaşanan olaya ilişkin korkutucu düşüncelerin istenmeden, davetsiz bir şekilde akla gelmesi, kişinin kaygısını artıran ortamlardan bilgilerden kaçınması, uzak durması genel olarak ortaya çıkan tepkilerdir. Temelde hepimizde benzer bir şekilde ortaya çıkan bu tepkiler, doğru ya da yanlış olarak nitelendirilemez. İnsanların anormal durumlar karşısında verdiği tipik normal ve doğal tepkilerdir. İyi haber delirmiyoruz...

Öncelikle kendinizi ve sınırlarınızı uzaklaştırarak korumanın biricik kural olduğu bu günlerde, Covid-19 virüsünden tamamen kurtulmanın ve korunmanın tek çıkış yolu; aynı zamanda başkasını düşünmek, kendinden daha büyük bir şeyi koruduğunu ve onun tarafından da korunacağını bilerek sorumluluk almak ve paylaşmaktır. Bu yaman çelişki karşısında, hepimizin birbirimize görünmez bağlarla bağlı olduğumuz gerçeği virüse dair bir çıkarım, belki de virüsün bir mesajı olarak görebiliriz. Küresel bir salgına dönüşen Covid-19 virüsünün etkileri ayrımsız tüm dünyayı etkilemekle birlikte, toplumsal ilişkilerin ve kurumların güçlü olmadığı yerlerde, psikolojik sonuçlarının daha yıkıcı, daha olumsuz olabildiğine maalesef tanıklık ediyoruz.

Bununla birlikte bilgi kirliliğini filtreleme şansı bile bulamadan, dalga dalga yayılan, felaket senaryolarının etkisiyle, hayatımıza baş döndürücü bir hızla giren ve baş köşeye kurulan bu küresel salgının; şayet önlem almazsak, kitlesel bir histeriye ve fobiye dönüşme eğilimi, ciddi bir toplumsal sorun olarak karşımıza çıkacaktır. Covid-19 virüsünün yarattığı tehditle tetiklenen kaygımız, belirsizliğin devam etmesi ile besleniyor ve giderek büyüyor. Kuşkusuz bu kaotik hal içinde edilgen ya da abartılı önlemler alabiliyoruz. Oysa, 'tedbirli olmak' ile 'hayatı abartılı bir şekilde kısıtlamak' ya da 'hafife alarak riske atmak' arasında sınırları kaybetmek, insanlık için ciddi ve kalıcı psikolojik sorunlara yol açabilir. Bu bağlamda şimdi hepimizin çok daha fazla sağduyulu ve duyarlı olmaya, sakin ve berrak düşünmeye, aitik duygusu ile toplumsal dayanışma içinde olmaya ihtiyacımız var. Bir araya gelmek iyileşme olasılığımızı artırır zira aramızdaki bağlar, travmaya tanıklık edenler olmasa, saklı yaralarımız açık kalır, iyileşmez.

Korku, kendimiz ve sevdiğimizimizin güvenliği tehdit altındaysa, duyabileceğimiz normal ve doğal bir duygudur. Korku gerçek bir tehdit karşısında güvenliğimizi sağlayan ve sınırlarımızı koruyan güçlü bir muhafızdır. Yaşamımızı, ilişkilerimizi ve geleceğimizi tehdit eden malum Covid-19 virüsüne karşı duyduğumuz korku normal ve doğal bir tepkidir. Bu korkunun yarattığı kaygı, bizi virüsün oluşturabileceği risklerden korur tedbir almamız için harekete geçirir. Yaşadığımız kaygı olması gereken düzeydeyse bizi bir muhafız gibi korur. Korkuyu

abartırsak kafamız karışır, korunmak yerine kendimize zarar verebiliriz. Bu nedenle yaşadığımız korkuyu abartırsak bizi paralize ederken, yok sayıp indirim yaparsak ise tedbiri elden bırakıp rehavete kapılırız. Bu nedenle dengede bir kaygı içinde olmamız hem koruyucudur hem de psikolojik dayanıklılığımızı artırır. Küresel düzeyde çetin bir sınavdan geçiyoruz. Küresel salgın karşısında ruh sağlığınızı koruyacak ve psikolojik dayanıklılığınızı artıracak sizler için hazırladığım önerileri aşağıda bulabilirsiniz. Unutmayın, önemli olan bu sınavdan sağlıklı ve sağlam çıkabilmektir

Önce Dinginlik İçinde Sakin Kalmaya Çalışın- İnsanlık tarihi boyunca salgın ve kötü olaylar yaşanmıştır. Zorlu yaşam olaylarının geçici olduğunu hatırlayın. Gerekli önlemler alındıktan, gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra hayat rutininizi olabildiğince bozmadan, yaşanan belirsizliğin geçici olduğunu düşünmek ve kabul etmek içinizi yatıştırır. Kuşkusuz bu zorlu sürecin, hepimizin payına düşen/düşecek bedelleri olmakla birlikte geliştiren, büyüten, güçlendiren ve öğretici olumlu yan etkileri de olacaktır. Umudunuzu ve yaşam enerjinizi diri tutmak psikolojik dayanıklılığınızı artıracaktır. Belki sakinliği korumada zorlanıyor olabilirsiniz bu durumda aile üyelerinden bu durumu sakin bir şekilde yönetebilecek birinin evde liderlik etmesine izin verin.

Sonra Medya ile Aranıza Mutlaka Mesafe Koyun- Medya aracılığıyla hızlı bir şekilde paylaşılan bilgilere sürekli maruz kalmanız kaygınızı artırabileceği gibi, doğru bilgiyi yanlış bilgidan ayırt etmenizi zorlaştırabilir. Küresel anlamda maruz kalınan bu durumun psikolojik yansımaları elbette olumsuz olabiliyor. Kaygınız kontrolsüz bir şekilde arttığında, gerçeklik dışına sürüklenirsiniz. Virüse yakalanmasak da bizi boğan virüs değil kaygı olur. Bu bağlamda; salgın ve virüs hakkında 7/24 haberleri dinlemek, yazıları okumak yerine günde bir doz şeklinde güvenilir haber kaynaklarından gelişmeleri takip etmek ruh sağlığınızı korur.

Moralinizi ve Enerjinizi Mizahla Yükseltin- Mizah yaşananlara farklı yönlerden bakmanızı sağlayan, içgörü kazandıran ve yaratıcılığınızı artıran en tatlı ilaçtır. Bu zor günlerde, sizi şifalendiren mizahı bolca kullanın. Gülmek, hızlıca enerjinizi yükseltir. Stres hormonunun bedende biriken ağır yükünü çıkarmanın en keyifli yolu gülebilmektir. Mizah, aramıza koyduğumuz zorunlu mesafeyi yakınlaştıran en iyi bariyer kırıcıdır.

Sosyal Mesafeyi Sosyal Ağlarla Yakınlaştırın- Birbirimizden ayrı durmamızın korunmamız için gerekli olduğu şu günlerde, duygu ve düşüncelerimizi farklı şekillerde buluşturmanın ve birlikte olmanın olanaklarını teknoloji ve sosyal ağlarla sürdürmeye devam edin. Apartman, sokak ve mahallede dayanışma ve yardımlaşma birimleri kurulabilir; internette whatsapp grupları kurularak, destek ve dayanışma yaratılabilir. Travma tanıklar olmadığı sürece devam eder. Bu süreçte örselenmiş yanlarımız, saklı yaralarımız açık kalır; iyileşmez.

Panik ile Eyleme Geçmeyin- Virüsten çok başıboş paranoyaların, dünya üzerinde dolaştığı bir atmosferdeyiz. Paranoyanın yarattığı panik duygusu, virüsün kendisinden daha hızlı yayılıyor. Panik yapmamaya, paniğe sevk eden durumlardan uzak kalmaya özen gösterin.

Sizi huzursuz eden, kaygınızı artıran kişilerden ya da takip ettiğiniz haber kanallarından, sitelerden uzak durun.

Geçerli İspatlanmamış Önerileri Dikkate Almayın- İlgili birimlerce paylaşılan güvenlik ve sağlık önlemlerini takip etmek, ellerinizi düzenli yıkamak-dezenfekte etmek, insanlarla aranızda güvenli mesafeleri korumaya özen göstermek yeterlidir. Kendi üzerinizde geçerliliği ispatlanmamış ek güvenlik önlemlerini uygulama baskısı yaratmak, kaygı seviyenizi artırır sizi virüsten korumak yerine, başka rahatsızlıklara itebilir.

Bilgi Edinin- Belirsizlik ve gerçek olmayan haberler korkuyu ve kaygıyı tetikler. Bilgi sahibi olmak olayları ve hayatı kontrol edebilme cesareti verir. Öncelikle bu süreçte yalnızca güvenilir haber kaynaklarını takip etmeye özen gösterin. Aklınızdaki sorulardan yanıt bulabileceklerinizi sağlık çalışanlarına ya da kurumlara danışarak gidermek, rahatlamaya yardımcı olabilir. Virüse yönelik bilgi ve farkındalığın artması yaşanan olumsuz psikolojik durumların kontrol altına alınmasında önem taşır.

Rutinlerinizi ve Ritminizi Koruyun- Günlük rutin güven, sebat ve dayanıklılığınızı artırarak normalleşme sürecini kolaylaştırır. Virüsün yarattığı kaygıdan kaçınmak kadar ona sapanıp kalmak da baş etmeyi güçleştirir. Bu nedenle yaşamın doğal akışı içinde rutinlerinizi korumakla birlikte farklı konularla ilgilenmek, düşünmek, okumak ve konuşmak sizi rahatlatır. Düzenli uyku, düzenli uyanma saati, günlük işlerle uğraşmak, evden çalışmak, okumak, müzik dinlemek, yemek yapmak, ortalığı düzenlemek, kalan zamanınızı zihin doyurucu şekilde değerlendirmek önemli!

Çocuklarınızı Koruyun- Coronavirüs hakkında haberlere, olumsuz konuşmalara maruz kalan herkes korkabilir. Çocuklar tehditler karşısında bilgi ve deneyim repertuarı yetişkinlere göre daha sınırlı olduğu için bu süreçten daha çok korkabilir ve olumsuz etkilenebilir. Ebeveynlerinin panik hali korkuyu doğal olarak artırabilir.

Bu nedenle çocuklarınızla yapacağımız konuşmalar da kaygıyı körüklemeden daha özenli ve dikkatli olmalısınız. Elbette virüs hakkında konuşmamak, sessiz kalmak doğru değil gerçeği yok saymak çocuklarınızın ve sizin endişelerinizi daha çok artırır. Coronavirüsü ve korunma yolları hakkında çocuklarınızın/öğrencilerinizin yaşına, bireysel ve gelişim özelliklerine uygun gerçekçi bilgiler verin ve paylaşın. Çocukların bu gibi durumlarda ne yapıp yapılmayacağını bilmeleri kaygı ve dirençlerini azaltır. Bu süreçte bilmenin evde/sınıfta size yardım edebilmenin sorumluluğunu almaları onları büyütür, geliştirir ve güçlendirir.

Sosyal Sorumluluk Alın- Bu gibi zorlu yaşam olayları insani dokunuşlara en çok ihtiyaç duyulan zamanlardır. Paylaşma, karşılıklı dayanışma, birbirine destek olma yükü hafifletir, umudu ve cesareti yeşertir. Virüse doğrudan maruz kalanlar için uzaktan sürdürülebilecek yardım çalışmalarına katılmak, gerçekleştirebileceğiniz sorumluluklar/roller edinmek iyi hissettirir.

Kendine Özen Gösterin- Bağışıklık sistemini güçlü tutmak için, kendinizi asla ihmal etmeyin ve iyi beslenin. Dinlenmek için kendinize zaman verin. Uykusuz kalmayın. Spor yapmak stresi azaltmanın en iyi yollarından biridir. Bedeni gevşetmek için yoga, nefes çalışmaları, duş almak, bol su içmek, oldukça iyi gelir.

Korkunuz ile Yüzleşerek Barış İçinde Olun- Virüs korkusunu hatırlatan uyarılardan kaçınmak yerine hazır hissettiğinizde onlarla yüzleşin. Korkunun istenmeden aklınıza gelmesi yerine, duyduğunuz korkuyu bilinçli olarak düşünmek sizi daha çok etkilemesini azaltır. Yaşadığınız tehdit karşısında sadece korkunuza değil genelde eşlik eden kızgınlık üzüntü gibi bedende taşınması zor tüm duygularınızı bilinçli olarak duymaya izin verin. Duygularınızı duymaya izin verdikçe sesleri ve etkisi azalır. Yaşadığınız ve/veya tanık olduğunuz olayları konuşmaktan kaçınmayın, duygu ve düşüncelerinizi paylaşın. Özgürce ifade etmenin tüm yollarını yazarak, çizerek, dans ederek, koşarak, ritim ve ezgilerle size iyi geleni bulana kadar deneyimleyin.

Duygularınızı Bastırmayın- Coronavirüs bilinmezlik ve tehditle travmatik bir strese evrilirken psikolojimizi olumsuz etkileyen bu stresle, bedende biriken enerjinin, olumsuz etkilerinden kendinizi korumamız için kaygınızı ve korkularınızı bastırmaya çalışmayın.

Yalnız Kalmayın- Sosyal destek, yeniden bağ kurmak, temel güven duygusunu ve yaşama dair örselenen inançlarımızı onarmak için gereklidir. Yaşadığınız kaygı ile baş etmek için, yalnız kalmayın. Sosyal ağlar aracılığıyla arkadaşlarınızla ve ailenizle birlikte zamanı yeniden yapılandırın.

Kendinize ve Hayata Sahip Çıkmın- Her ne kadar kontrol edemediğimiz şeyler olsa da kontrol edebildiğimiz veya idare edebildiğimiz alanlar olduğunu unutmayın. Ne kadar sarsıcı olursa olsun bu virüsün tüm yaşantınızı şekillendirmesine izin vermeyin. Bu süreçte kendinizi mağdur, kurtarıcı ve suçlayıcı rollere sokacak, psikolojik oyunlara davetiye çıkarmayın.

Bu bağlamda küresel salgına neden olan, kendi payımıza düşen sorumlulukları fark etmeye, *'durup ince şeyleri anlamaya'* vakit ayırın. Belki bu virüs bize toplumsal dayanışmayı, ortak sorumluluk bilinci ile kendimize ve hayata sahip çıkmayı öğretmesi en büyük kazanım olacaktır. Bu süreç de atılan her adımın sadece kendimizi değil dünyanın kaderini etkileme potansiyeline sahip olduğu bilinci ile özenle gerekli tedbirleri alırken, diğer yandan dünya aidiyetine ve hayata sahip çıkın.

Sosyal destek sistemlerinizi aktif tutun- Bir araya gelmek iyileşme olasılığımızı artırır. Sosyal bağlarınızı kaybetmemek, güvendiğiniz arkadaşlarınızla sosyal ağlar aracılığıyla bir araya gelerek, birbirinizden destek alarak sıkıntılarınızı paylaşın.

Virüsü fırsata çevirin- Hayatın hızla aktığı ve hiçbirimize yetmediği çağımızda, evde olmak; yavaşlamak ve kendinizle baş başa kalmak için elverişli bir durak olabilir. Diğerleri ile aranızdaki sosyal mesafeyi korurken, kendinizle, evcil hayvanlarınızla doğada daha fazla zaman geçirin. Bu krizi, yaşadığınız ortama, evinize, boşladığınız ilişkilerinize ve hobilerinize

yer açmanın ve çeki- düzen vermenin fırsatına çevirebilirsiniz. Kaygınızın arttığı anlarda, dikkatimizi başka bir yöne çevirmek, can sıkıntınızı çözer, modunuzu değiştirir, yükü hafifletir. Korana günleri; hayatınızda fiziksel ve zihinsel sıkışıklık yaratan gereksiz çakıl taşlarını ayıklamanın, ağırlığı olan taşlarınızı parlatmanın, 'baltanızı bilemenin' ve tazelenmenin vesilesi olsun.

Yardım Alın-Yaşadığınız kaygı verdiğiniz tepkiler çok şiddetliyse, zamanla azalmıyorsa, yaşamınızı güçleştiriyorsa, baş etmekte zorlanıyorsanız ya da sadece sizi anlamaya çalışacak biriyle konuşma ihtiyacı hissediyorsanız, bir uzmandan mutlaka yardım alın.

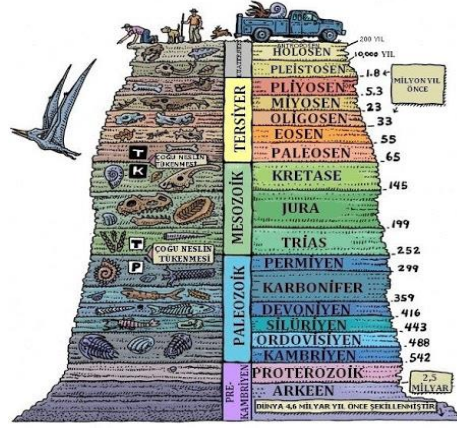

COVID-19, DİSTOPYALAR VE BİYO-İKTİDAR

SELFET DURAN

“O mâhîler ki deryâ içredir, deryâyı bilmezler”

2020 bir bilim kurgu filmi olmalı. Sadece jenerik bir yazıma sahip olduğu için değil. İnsanlığın bu yıl içerisindeki deneyimlerinin biricik doğasından ötürü. Bu benzersiz deneyimlerin başında hiç şüphe yok ki, tüm dünyayı etkisi altına alan ve hala sürmekte olan Covid-19 salgını geliyor. Covid-19 salgını adlandırmasını öznesiz bir süreci çağrıştırdığı için müphem ve içeriksiz bulduğumu söylemeliyim. Tıpkı sorumluluğu, insan öznesinden uzaklaştırmak için uydurduğumuz umacılar ve hayaletler gibi. Kendi gerçekliğimizden kaçmak için meseleyi dışsallaştırma bizim iflah olmaz hastalığımız. Trafik canavarı adlandırması gibi Covid-19 virüsü de bakışları insandan uzaklaştırmaya yarayan kullanışlı bir aparat olarak tedavüle sokuldu. Oysa kazın ayağı öyle değil. Bilim insanları uzun bir süredir Sanayi İnkılabı'ndan günümüze kadarki süreci Antropesen olarak adlandırıyor. Antropesen yani insan çağı, insanın dünyaya olan etkisinin en üst düzeye çıktığını ve bu etkinin iklim değişikliğinden biyolojik çeşitliliğin azalmasına kadar pek sonuç doğurduğunu ifade ediyor.

Antropesen çağının başlangıcı olarak 18. yüzyılın milat olarak kabul edilmesi oldukça manidar. Çünkü 18 yüzyıl köklü dönüşümlerin yaşandığı bir yüzyıl oldu. Bu dönüşümlerden en önemlisi diğer pek çok değişikliğe temel oluşturduğu için doğa ile insan arasındaki ilişkinin mahiyetindeki değişimdi. Doğa ve insan arasındaki ilişkinin sorunsallaştırıldığı ve yeniden tanımlandığı bu yüzyılda aydınlanma felsefesi ve bu bağlamda modernizmin düşünsel temelleri de atılmış oldu. Descartes ve Kant başta olmak üzere aydınlanmacı felsefeciler insan ile doğa arasındaki simbiyotik ilişki yerine doğanın ölçülebilir, kontrol edilebilir bir “şey”e dönüştüğü tahakküm ilişkisini öne çıkardılar. Burada “şey” kavramı hiç şüphesiz doğanın kendine özgü yaşamsal dinamiklerinin göz ardı edilerek, onu bir meta olarak ele almaya gönderme yapmaktadır. Doğa, 18. Yüzyıldan itibaren artık insanlığın hizmetinde sessiz bir “köle”ydi. Öncelikle Covid 19 da dahil pek çok modern felaketin bu kölenin suiistimalinin sonucu olduğunu kabul etmeliyiz.

18. yüzyıl aynı zamanda iktidar nosyonunda da ciddi dönüşümler yarattı. Doğa ile kurulan tahakküm ilişkisi insan yönetimi alanına, insanlar arası ilişkiye transfer edildi. Özellikle

kentin çeperlerinde artan insan nüfusunun yönetimi, kontrolü ve disiplini geleneksel iktidar yapısını da dönüşüme uğrattı. Pastoral iktidar diyebileceğimiz geleneksel iktidar yapısında mutlak iktidar sahibi otorite, yani kral veya padişah, öldürme, sürgün etme, sakat bırakma gibi meşru şiddet tekeli elinde bulunduruyordu. Oysa 18. yüzyılla birlikte iktidar etmek konusundaki asıl hünerin onları öldürmek değil, onları ehlileştirmek, uysal işçilere, itaatkâr vatandaşlara dönüştürmek olduğu anlaşıldı. Kapitalizmin ilk aşamalarında ihtiyaç duyulan itaatkâr işgücünü üretmek, birincil iktidar pratiği olarak ele alındı. Böylece iktidar nosyonu açısından yeni bir kavram ortaya çıktı: Disiplin. Mutlak iktidardan disipliner iktidara geçiş iktidar üzerine yazan Fransız düşünür Micheal Foucault'a göre sorunsuz gerçekleşmedi. Toplumu disipline etmek için 18. yüzyılda büyük bir kapatılma feryası baş gösterdi. İşsizler, çalışmayı reddedenler, alkolikler, farklı cinsel kimlikler, deliler hatta hasta ve yaşlılar dahil olmak üzere emeği kapitalizmin verimliliğine tahvil edilemeyen herkes hapsedildi. Bu hapsedilme pratiği üzerinden "normal" kavramı yeniden tanımlandı ve kapitalist üretim zincirinin bir parçası olmayan herkes "anormal" olarak etiketlendi. Ancak Foucault'a göre 18. yüzyılın sonunda ortaya çıkan yeni bir hapisane tasarımı disipliner iktidarın kendini gerçekleştirmesini sağladı. Bunun adı Panoptikon'du. Jeremy Bentham tarafından 1791'de tasarlanan Panoptikon mimari bir projeydi ve tasarım amacı; delilerin, sapkınların, hastaların, suçluların kısaca davranışı sapma olarak etiketlenen binlerce insanın kapatıldığı cezalandırma sisteminin ekonomik, siyasi ve toplumsal yükünü hafifletmekti.

Panoptikon mimari açıdan merkezinde bir denetleme mekânı, çevrede de hücreler bulunan yarım daire biçimli bir binaydı. Özgün planda tek tek hücrelerde kalan mahkûmlar, gardiyanların veya denetçilerin gözetlemesine açıktı. Fakat gözetlenenlerin kendilerini gözleyen kişileri görmeleri olanaksızdı. Denetim, mahkûmların görünmeyen gözler tarafından gözetlenmesi anlamında sürdürülmeliydi. İzlenip izlenmediklerini bilmeyen, ama orada izlemek için birilerinin bulunduğunu varsaymak

durumunda olan mahkûmun tek ussal seçeneği itaattir. Bu nedenle, Bentham, Yunancaya dayanan yeni bir kelime türetti: Panoptikon veya "Göz önündeki yer"

19. yüzyıl ise bilgi ve iktidar pratiği arasında ilişkinin kurulduğu bir yüzyıl oldu. Buna göre insan nüfusunun kontrolü ve denetimi tek tek bireyler hakkında tutulan bilgilerin kayıt altına alınması ile sonuçlandı. Bilginin güç olarak algılanmaya başladığı bu yüzyılda nüfus sayımları, vergi sistemleri, askerlik yoklamaları, kamusal eğitimin ilk örnekleri verilmeye başlandı. Nüfusun bilgisini üretmek ve bu bilgiyi kayıt altına almak iktidarlara yadsınamaz bir güç bahşetti. Psikoloji, psikopatoloji, kriminoloji, sosyoloji gibi sosyal bilimlerin de 19. yüzyılın temel

sorunu olan insan nüfusunu kontrol etmek ve etkili bir şekilde kullanmak sorunu ile baş etmek için bu yüzyılda ortaya çıktığını söylemeye gerek yoktur sanırım. Bu yüzyılda anlaşıldı ki iktidar, bilgi temelinde kurulan siyasal bir güçtür. Kastedilen siyasal iktidardan ziyade gündelik davranışlardan bedenlere varıncaya kadar üzerimizde işleyen, giderek daha da incelen tüm mikroskobik iktidarlar dizinidir.

20. yüzyıla gelindiğinde ise iktidar etme pratiklerinin en incelikli stratejileri hayata geçirildi. İktidar nosyonunun en nihai amacı olan her bir vatandaşın zihnine kendisini denetleyecek bir polis yerleştirilmesi büyük oranda bu yüzyılda hayata geçirildi. Özellikle enformasyon ve telekomünikasyon teknolojileri toplumu iktidar karşısında transparanlaştırdı. Bu açıdan bu yüzyılı güvenlik önemlerinin üst düzeyde tutulduğu yapılara girişte uygulanan X-Ray cihazlarıyla özdeşleştirebiliriz. Kıyafetlerimizi delip geçen bakışın kulağımıza fısıldadığı şey: hepimizin potansiyel suçlu olduğu gerçeği idi. Gözetim, bu yüzyılda mimari mecradan teknolojik

mecraya kaydı. Telefon dinlemeleri, internet hesaplarının kontrolü, kişisel veriler pazarının oluşması, tüketici profillerinin çıkarılması, barkod sistemi, mekânların ve kamusal alanın kapalı devre kamera sistemi ile izlenmesi, Mobil Elektronik Sistem Entegrasyonu (MOBESSE), çalışma takip sistemlerinin geliştirilmesi vs. bu yüzyılın iktidar etme pratiklerinin değişimine işaret etmektedir. 18. Yüzyılın sonlarından ortaya çıkan Panoptikon insanları seyredebilecekleri bir duruma zorla getirmişti. 20. ve 21. yüzyıl iktidar pratiklerinin ise baskıya ihtiyacı yoktu. İcat edilen güvenlik ihtiyacı ve zerk edilen korku kültürü insanları iktidarın bakışını arzulayan bir özneye dönüştürdü. Böylece herkesin birbirini izlediği, izlenmenin talep edildiği bu yüzyıl için yeni bir kavram geliştirildi: Synoptikon. Synoptikon, herkesin bir gözleyene ve gözlenene dönüştüğü, bu anlamda iktidarın bakışını kuşanarak onun birer uydusu haline geldiği gerçeğini ifade etmektedir. Uzun bir sürecin sonunda modern özne görünür olma arzusu ile yeniden inşa edildi. Özenli bir bakış, Facebook, Instagram gibi sosyal medya hesaplarının bireyin de arzuladığı, bireyi görünür kılmak gerçeği üzerine yapılandığını fark etmekte zorlanmayacaktır.

20. yüzyılda rüştünü ispat eden yeni iktidar pratiklerini Foucault biyo-iktidar olarak adlandırır. Biyo-iktidar, itaatkâr bedenler imal etmeye yönelmiş, incelikli bir iktidar pratiğidir. Biyo-iktidarı Foucault, yaşama iktidarı olarak tanımlar. Modern öncesi iktidar, öldürüp öldürmeyeceğine, öldürecekse nasıl bir yöntemle öldüreceğine karar verirken; biyo-iktidarın birincil önceliği yaşatmaktır. Hükümdarın asıl yetkesi öldürmek üzerine kuruludur ve yaşamaya izin verir. Biyo-iktidar ise yaşatmak üzerine kuruludur ve istisnai durumlar için geçerli olmak üzere ölüme izin verir. Biyo-iktidar beden disiplinine ilişkindir. İnsan nüfusunun kontrolü ve verimi açısından devreye sokulan biyo-iktidar, sağlıklı bedenlere sahip, kurallara uyan, itaatkâr bir toplumsal düzeni kurmayı esas alır. Artık alışkanlıklarımız, gündelik yaşam pratiklerimiz, yediklerimiz, giydiklerimiz, kullandıklarımız sağlık ve güvenlik çerçevesinde iktidarın denetimi altındadır. Medyada boy

gösteren sayısız kanaat teknisyeni, “uzman” ve teknokrat kimseler iktidar adına konuşarak bize ne yapmamız, nasıl yaşamamız gerektiğini vaaz eder. Kulağa ilk bakışta zararsız gibi gelen bu durum bütün öznelliğimizi ve irademizi birilerine teslim ettiğimizi anladığımızda farklı bir hal alacaktır. Saat kaçta kalkacağımız, hangi egzersizleri yapacağımız, elimizi nasıl yıkayacağımız, neler yiyeceğimiz, nelerden uzak duracağımız, kimlerle görüşeceğimiz, neler izleyeceğimiz, neler dinleyeceğimiz bizler için düşünülüp önümüze konulmuş birer gerçeklik halini almaktadır. Covid-19 süreci biyo-iktidar

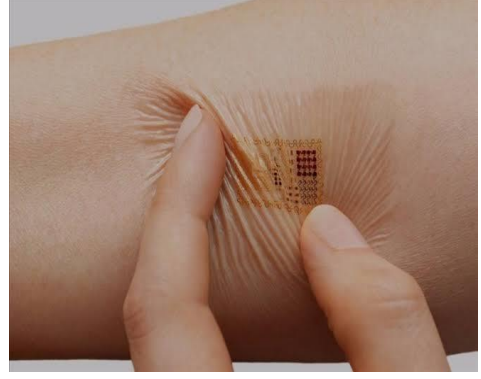
pratiklerinin nasıl işlediğini görmek açısından müthiş bir imkân sağlamış oldu. Öncelikle tüm iktidarlar nüfusun genel sağlığı için nasıl bir kontrol ve denetim mekanizması işleteceklerini göstermiş oldular. İngiltere, Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkeler sürü bağışıklığı sistemini veya atıl yaşlı nüfusun bir kısmının feda

edilmesinin rasyonelliğini tartıştılar. Tehdidin büyüklüğü ve ekonomiye olan etkileri fark edildiğinde hızla disiplin ve denetim pratiklerini hayata geçirdiler. Sağlık sistemi çökme noktasına gelen İtalya, Fransa, İspanya gibi ülkelerde sağlık emekçileri kimin yaşayıp kimin öleceğine karar verme noktasında kaldı. Otoriter bir rejim olarak Çin'in Covid-19 virüsü ile mücadelesindeki başarısı ise takdirle karşılandı. Oysa Çin bu başarıyı enformasyon teknolojilerinin, disiplin ve kontrol mekanizmasının etkili kullanımına borçlu. Cep telefonlarına indirilen bir uygulama ile virüsün çıktığı Vuhan'daki tüm bireylerin fizyolojik ve

tıbbi verileri kesintisiz bir şekilde iktidarla paylaşıldı. Vücut ısısından, kalp ritmine kadar düzenli veri akışının sağlandığı iktidar için, hasta ya da anormal olanı tespit etmek hiç zor olmadı. İsveç ise bahsettiğimiz biyo-iktidar uygulamasının en uç örneğini göstererek vatandaşlarına deri altına enjekte edilen çip taktı. Kimlik yerine geçen, tren bileti alabileceğiniz, kapıları açabileceğiniz çipler, bedensel

tepkilerinizi de izliyor. Tüm verilerin bir merkezde toplanması kişisel verilerin güvenliği riskini tartışma konusu yapsa da çip taktıran vatandaşlar hayatı kolaylaştırdığı, kendilerini daha güvenli hissettirdiği için uygulamanın arkasında duruyor. Güvenlik ve sağlık gerekçesi biyo-iktidar için henüz hala bakir bir vahayı kullanıma açıyor. Kamusal alan ve sosyal yaşam kontrolü, beden kontrolüne evrilirken distopyalar vücuda geliyor. Kim bilir belki gelecekte 2020 yılı iktidar pratikleri için yeni bir dönüm noktası olarak kabul edilecektir.

YENİ NORMALLER'İMİZ

OLGUN ERDEM

Bir sağlık sorunu olarak başlayıp pandemi haline dönüşen koronavirüsün küresel ekonomi, sağlık, psikoloji, lojistik, eğitim gibi birçok alanda etkilediği bir süreci yaşıyoruz. Bu sürecin içerisinde ne gibi değişim, dönüşüm ve etkileşimlerin olacağını hep birlikte yaşayacağız. Son günlerde sözü edilen "yeni normalleşme" düzeninde ve "hiçbir şey tam olarak eskisi gibi olmayacak" şeklinde konuşulurken bizlerin ihtiyaçları, beklentileri nasıl karşılanacak? Sağlıklı, uyumlu bir toplum olarak devam edebilmek için neler yapmalıyız?

Düşünceler, davranışlar, alışkanlıklar dönüşmeye başlarken ihtiyaçların karşılanması ve gelişen durumlara adapte olmamız; teknoloji, inovasyon, toplumsal dayanışma bilincinin daha fazla önem kazanmasıyla mümkün olabilir. Öncelikle değişen düzenlerin bize sağlayacağı avantajlara odaklanmamız toplum olarak iyi olma halimizi güçlendirir.

Yaklaşık olarak iki aydır evlerimizde kalıyoruz, işlerini de evinden yürüten çalışanların yanı sıra dışarı çalışmak zorunda olan kesim de azımsanamayacak oranı oluşturuyor. Eğitim uzaktan online video gibi bilişim araçlarıyla devam edebilmektedir. Eğitimin nasıl ve ne şekilde gelişip değişebileceğine zamanla tanık olacağız ama görünen önemli kısım her ne olursa olsun sürdürülebilir olmasıdır.

Dışa bağımlı sosyal yaşamlarımızdan uzaklaştığımız için zaman zaman korku, kaygı duyduğumuz anlar oluyor. Öte yandan, arkadaşlarımızla ve sevdiklerimizle bir araya gelme, sohbet etme, bir kahve içerken mutlu anlarımızı paylaşma arzusuyla da özlem, sevgi, merak, umut gibi duygularımızı da besliyoruz. Kendimizde daha yoğun kaldığımız bu dönemlerde benmerkezcilikten uzaklaşıp toplumdaki reaksiyonları da gözlemliyoruz. Sağlıklı olmak, iyi kalabilmek adına birçok ortak amaçların gerçekleşmesi için yapılanlardan bazıları; yapay zekâ kullanılarak en uygun aşı ve ilaçların araştırılması, otomotiv ya da beyaz eşya üretimi yapan şirketlerin vantilatörler üretmesi, tekstil firmalarının maske üretmesi yine kendi evinde imkânlarıyla bez maske ve siperlik yapan ve ihtiyaç sahiplerine ulaştıran gönüllüler, sokak hayvanlarının beslenmelerini sağlayanlar, sağlık çalışanlarının özverili çalışmaları, hasta olan komşusunun kapısına getirilen bir çorba gibi daha birçok dayanışma örneklerine şahit oluyoruz. Bunları düşünürken biz küçük adımlarla neleri dönüştürebiliriz? Yeni normalleşmeyi beklerken belki aktif olarak katkılarımızla, farklı bakış açılarımızla dönüşümün parçası olabiliriz. Son yüzyılda insanoğlunun gezegenimizi, doğayı, hayvanları ve kendi türü de dâhil olmak üzere egemen olmaya çalıştığı, yıprattığı ve hızlı tükettiği zamanların çok fazla olduğunu biliyoruz.

İşte bu olası yeni düzende iyi -kötü senaryoların gerçekleşmesinde bireysel seçimlerimiz, düşüncelerimiz ve davranışlarımızın etkisi ne olabilir? Doğaya saygılı, uyumlu onun bir parçası olduğumuzu kabul etmek ve bu ilke ile yaşamak, istifçi tüketim anlayışından uzaklaşıp insani değerlerin önem kazandığı, barışçıl, iyimser bir toplum ve dünya olmak umuduyla...

Herkese sağlıklı ve mutlu günler.

YATILISIZ KORONA GÜNLÜKLERİ

ASLI YÜKSEL

Artık günler nasıl geçiyor anlayamıyorum. Kaç gündür karantina altındayız emin değilim. Yatakhaneye ne zaman döneceğiz, bunu hiç bilmiyorum.

Şu an Mayıs'tayız. Yatakhane olsaydık hava geç kararmaya başlamıştı. Havalar ısınırken senenin bitiyor olma hissi, insana rahatlık ve huzur veriyordu. O pembe, mor ve turuncu gün batımları bir nevi bir sakinleştirici etkisi yaratıyordu. Günler uzuyor, okuldan sonra yürüyüşler de uzuyordu. O yürüyüşler sırasında yaptığımız sohbetler, attığımız kahkahalar hala kulaklarımda dönüp duruyor. Ah, o kampüs dediğimiz fanusun içindeki doğaya ne demeli? Eminim 7-günlük kız yatakhanesinin önündeki o mor ağaç çevresine kokusunu yaymıştır bile. Sabahları uykulu uykulu okula gitmeye çalışırken kokusu ne kadar da yoğun ve boğucu gelirdi. İşte o kokuyu bile özledim. Aslında o kokuyu değil de o ortamı ve daha önemlisi arkadaşlarımı özledim. Okulun güzellikleri, yatılının güzelliği sadece arkadaşlarımla güzeldi. Şimdi herkes başka bir yerde, ailesiyle birlikte olmasına rağmen biraz yalnız çünkü o yatılının sıcaklığı, arkadaşın sıcaklığı farklı.

Okulda olsak daha "Game of Dorms" olacaktı. "Şimdi bir LP mi bulmamız gerekiyor?" soruları... Herkes katılmayabilirdi ama yine de onun havası – ya da su savaşını katarsak suyu – bir farklıydı. Hıdırellez'e ne demeli? Toplanıp en yakın olduğun insanlarla ateşin üstünden atlamak, baharın gelişini kutlamak, şarkılar söylemek... Peki ya o iftar? Herkes istediğine inanabilir inanmayabilir. Önemli olan sevdiklerimizle olmaktı, onlarla halay çekmekti, gülmekti. Gece odanda oda arkadaşınla "kırmızı çizgilerimize dikkat ederek" saat 12 olana kadar konuşmak – çünkü biz 12'den geç yatmayız – ne güzeldi. Hayat yanında seni çok iyi tanıyan arkadaşlarınlayken çok kolaydı. Tek düşündüğünüz o gün ne olmuşsa oydu. Böyle "Bugün yeni hasta sayısı azalmış mı?", "Acaba yoğun bakımdakiler nasıl?" değildi. O günlere dönmeyi umutla bekliyorum.

Korona günlerinde evde bir tutsakken şunu çok iyi anladım: Ben evdeyim ama aynı zamanda evde değilim, ben odamdayım ama aynı zamanda değilim ve ben ailemeyim ama aynı zamanda ailemle değilim.

KORKUSUZ TRAGEDYA

EBRU ÖZKAN KAPLAN

Ben sandığın kadar umutsuz değilim Çınar... Takvim yapraklarının arka yüzünde bir kız bir erkek ismi yazardı bir de günün yemeği hatırlar mısın? Tam da o zamanlar, çocukluğumuzun bir nostaljik şarkı olduğu yıllar yani, coğrafyanın kaderi egzozsuz İstanbul günlerinde Uludağ'ı görür gibi "berrak"tı. En kötüsü sanırdık zamanların, hani şu bundan daha kötü ne gelebilir ki başımıza der gibi. Kötüde ölçü aranmaz çınar, bir kaba dolmaz, dolsa da boşalmaz.

"Umudu" kapımıza getirdiler hiç üşenmeden eşikten içeri girdiler, dünyayı avuçlarımızın içine bıraktılar. Şimdi biz en ünlü meydanları, en büyük tarihi yapıları, keşfedilmemiş koyları, derde deva yaban otlarını hepsini ama hepsini elimizle koymuş gibi buluyoruz. Hayır, bu işi sevdim de doğrusu. Düşünsene hiç göremeye de biliriz Çınar. Doğduğu yeri sevmekten ve ona benzemekten başka seçeneği olmayanların efsaneleri olur tıpkı William Wallace'ın İskoçyası gibi, elinde gaydası üstünde kilti İskoç erkeklerinin Kaçkarları andıran dağlarına karşı çaldıkları ezgileri." O'nun tahtı sallanmadıkça, benim işkencelerimin sonu yoktur" diyen Prometheus'tan aldığımız ateşi nasıl elden ele harlardık düşünsene? Bir teoriye göre sesimiz bu sedada asılır kalır ve kaybolmazmış; tevekkeli değil ahı tuttu "yerkürenin başına gelen, yerkürenin çocuklarının da başına gelecektir" diyen; ah meydanlara adı verilen, şu beyazlara paranın yenmeyecek bir şey olduğunu bir türlü anlatamayan Kızılderililerin.

Ben sandığın kadar umutsuz değilim Çınar; nereden gelip nereye gittiğimiz, zamanda ve zeminde aidiyet duygumuza rehberlik etti. Buna bir isim koymak zorunda mıyız diye soracak olursan mutlak suretle evet; ardına bakmadan yürüdüğün yol değildir, önüne bakmadan gittiğin

güzergâh bir çıkmazın ara sokağıdır. Bugünü doğuran, senden evvel de olan, ne zaman söneceği belli değil, bir meçhule yol alan dizlerini çalı kanatmış, tırnakları kir toprak ezelin uzantısından ötesi değildir Çınar.

Bunca yükü bu çağın insanının sırtına yükleyen şey doğanın dehşeti olabilir mi Çınar? Bana kalırsa değil; bir lâlda manâ aramak, beşerin bellek yitiminden fazlası değildir. Bu bizim felaketimiz değildir Çınar, bu, 'biz' olamamanın felaketidir. Ne tabiat bir kaybın intikam yemini, ne de insan yekten bir felaketin adıdır. Bu bir insanın dramı değil, bu insanlığın büyük sancısıdır. Bu bir devrin sahiplerinin suçu da demek doğruya işaret değildir. Ama bu beşer-i lâlin kâinatındaki yalnızlığıdır; sesini kör kuyulara eş bilmesidir, çok olmak ile çoğalmanın farkını bulamayışındadır, büyük ailenin bir ünite kandan azade anlamını kavrayamayışındadır; bu çok olan tarafta olmayı tercih etmiş çoğunluğun akıl ve adalet yitimine işarettir.

"Aza tamah etmeyen çoğu bulamaz" derdi iki kuşak eskiler. Gün devrildi, devir döndü, ortak akıl, şükür tahtından etti. Buna da çare bulacaklar şüphesiz; çaresi kaçarı yok, ilerleyişin önünde durmak nâmümkün. Biz, çok değil daha dün yani yüzlerce asır önce yerlerinden etmedik mi o insanları? Şimdi adları tarih kitaplarında süsleri raflarda olan bu insanları topraklarımıza sokmamaya ant içmedik mi? Vatansız insanlar yaratmadık mı kıyı boylarında, sınır boyu büyük tregedyamızı izlemedik mi? Şimdi şöyle bir bak bakalım etrafına; kapının önünden görüş açın kaç metre kare(!) Buna da şükür değil Çınar, ya azrailin nefesi benim ensemden olsaydı değil. Çoğu düşün Çınar, aza tamah etme, çoğu iste. Kimseden isteme, kimse vermez; biz bu devrin ayakta kalmış henüz ham çarık yün çorap fukaralığı yaşamamış şanslı çocukları, ne büyük bir uykudayız... Herkes bir yanındakini, herkes kapısının önünü, herkes bir lokmayı, herkes bir şarkıyı, herkes bir şiiri, herkes bir düşü...

*"İnsanlar kaybedilirken ey çocuk
İnsanlık adına
Nasıl başlar bu yeşil ve mavi yolculuk
Hangi gemi kalkar bu ülke limanlarından
Hangi maviликler karşılar seni
Kıyıları zincir olmuş bileklerde
Dalgalar yargısız infaz
Al kalemi eline ey çocuk
Yeşilin ve mavinin şiirini yeniden yaz"*

A. YÜCEL

DOĞUM GÜNÜM

CEMİL USTA

19 MAYIS 1919...

Atatürk'ün milli mücadeleyi başlatmak için Samsun'a ayak bastığı tarih, O'nun aynı zamanda "doğum günüm" dediği gün.

Tarihi boyunca bağımsız yaşamış olan Türk milletinin yine dünya üzerindeki varlığını hür, bağımsız olarak sürdürmesi için buna inanan ve "Türk milletini yine milletin kendi azim ve kararı kurtaracaktır" diyen yüce önder yediden yetmişe, kuzeylisi güneylisi, doğulusu batılısı, her insanımızı arkasına alarak milli mücadeleyi başlatmış ve tüm yoksulluğa, yokluğa rağmen bu mücadelede Türk milleti başarı elde etmiştir.

Atatürk'ün Samsun'a varış tarihi olan 19 Mayıs tarihi Atatürk'ün isteği üzerine "Gençlik ve Spor Bayramı" olarak ilan edilmiştir. Zira Atatürk Türk gençliğini seviyor, onlara sonsuz bir güven besliyor ve Türkiye'nin istikbalinin onların ellerinde ve omuzlarında yükseleceğini çok iyi biliyordu. Bu nedenle en büyük eserim dediği cumhuriyeti Türk gençliğine emanet etmiştir. Gençliğe hitaben yaptığı konuşmasında Atatürk:" Ey Türk Gençliği! Birinci ödevin; Türk bağımsızlığını, Türk Cumhuriyeti'ni sonsuza değin

korumak ve savunmaktır. Varlığının ve geleceğinin biricik temeli budur. Bu temel senin en değerli güven kaynağıdır" demektedir. İşte Atatürk Kurtuluş Savaşımızın başlangıcı sayılan, kendi hayatının ve Türk milletinin hayatında önemli bir dönüm noktası olan 19 Mayıs'ı bayram ilan ederek cumhuriyeti emanet ettiği Türk gençliğine bu sebeple armağan etmiştir.

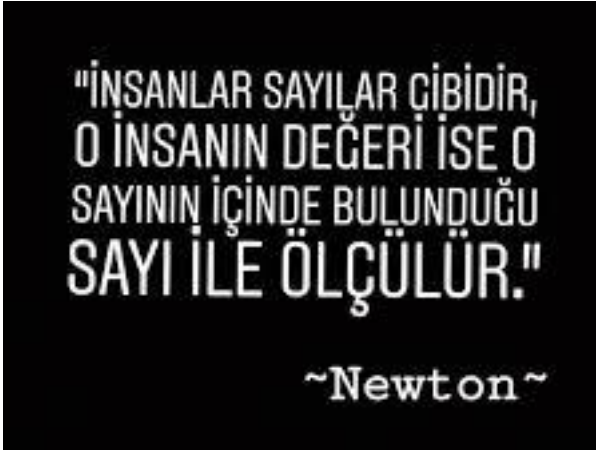
Ey yükselen yeni nesil, gelecek sizindir. Cumhuriyeti biz kurduk; onu yükseltecek ve sürdüreceksiniz.

“SAYILAR İNSAN GİBİDİR!”

Atatürk'ün yaşamında 9 ve 19'lu rakamların çok özel bir yeri var.

ATATÜRK VE 19 MUCİZESİ

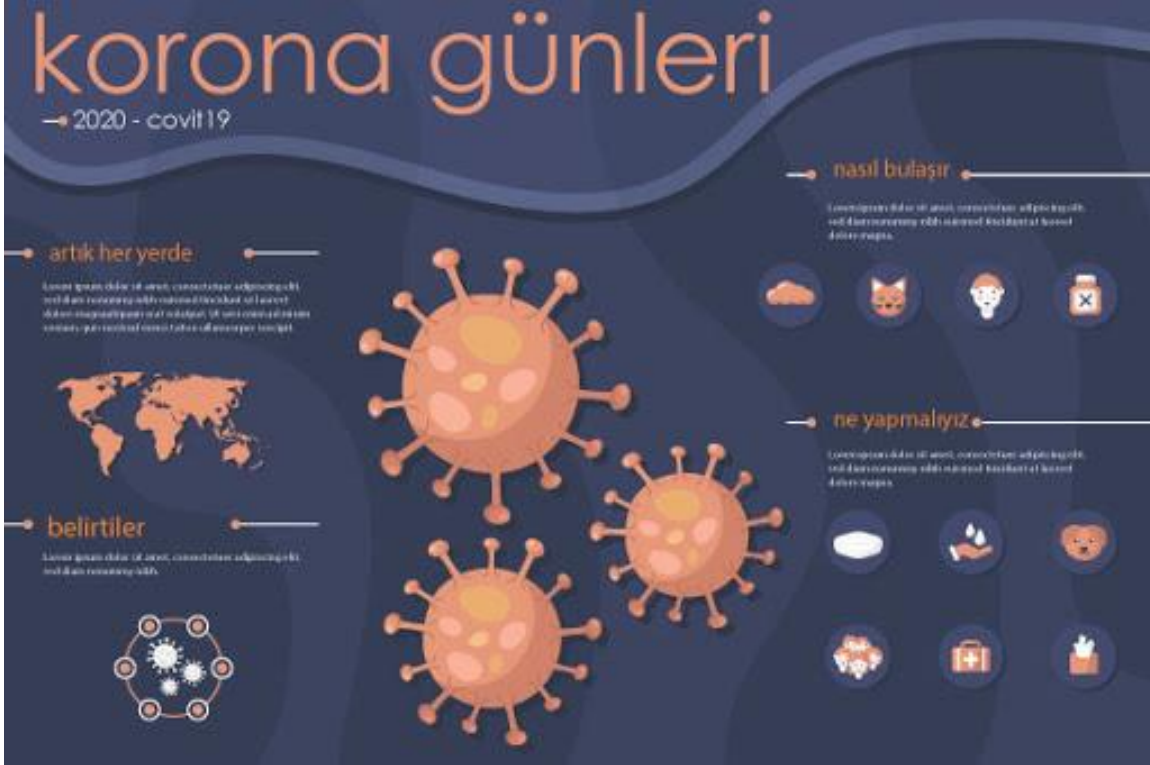
- 19. yüzyılın bitimine 19 yıl kala doğdu.
- 19 yaşında harbiyeye girdi.
- 9 Ocak 1912'de Trablusgarp'ta İtalyanlar'ı bozguna uğrattı.
- 19 Mayıs 1915'te albaylığa yükseldi.
- 9. Ordu Komutanı olarak Erzurum'a tayin edildi.
- 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktı.
- 1919'da yani Samsun'a çıktığında iki 19'un toplamına eşit yaştıydı.
- Öldüğünde ise üç 19'un toplamına eşit yaştıydı.
- Cenaze töreninde Chopin'in 19 notalı 19. marşı çalındı.
- 9 Temmuz 1919'da Erzurum Kongresi'ni açtı.
- 19 Eylül 1921'de TBMM kendisine Gazi ünvanını verdi.
- 9 Eylül 1922'de Başkomutan olarak yönettiği ordu, İzmir'i kurtardı.
- 9 Ağustos 1923'te Cumhuriyet Halk Partisi'ni kurdu.

- 9 Ağustos 1928'de Latin harflerinin kabulünü müjdeledi.
- Atatürk'e verilen madalyaların toplamı 19'du.
- Doğum ve ölüm yılları (1881-1938) 19 sayısının katları.
- Unutulmaz sözü "Ne Mutlu Türk'üm Diyene" 19 harfli.
- Mustafa Kemal Atatürk ismi 19 harften oluşuyor.
- Atatürk, 19.000 TL nakit miras bıraktı.
- Öldüğü saat; 9.05

Röportaj: “Kara Gün” Sözü Artık Yalnızca Bir Atasözü Değil!

Utku Aksaray 12 sınıf öğrencisi... Bu süreci belki de en yoğun hissedenlerden birisi. Hem son sınıf öğrencisi olarak hem doktor bir anne babanın çocuğu olarak yaşadıklarının olumlu ve olumsuzluklarını anlatırken yaşama bakışımızda nelerin değiştiğini, algımızdaki farklılaşmayı karantina penceresinden anlatıyor.

12. Sınıf öğrencisisin hem yatılı hayatına hem de lise hayatına veda ediyorsun. Fakat Covid-19 salgını aslında mezuniyet sürecini sekteye uğratmış oldu. Tabii aynı zamanda yeni bir hayata da adım atıyorsun. Tüm bunları düşündüğünde bugünleri nasıl geçirdiğini, neler hissettiğini ve bundan sonraki süreçle ilgili yaşama bakışını nasıl etkiledi. Sendeki farklılaşmayı nasıl ifade edersin?

Temelde bu süreç yalnızca biz 12. sınıflar değil toplum olarak her birimizin koşullar ne olursa olsun bir süre sonra o koşulları da hayatlarımıza asimile ettiğimizi gösterdi bana. Halihazırda her gün değişen bir gündeme, anbean yenisi türeyen meydan okumalara ve önüne çıkan her fırsatın suyunu çıkararak bir topluma sahiptik. Bana kalırsa ülkemizin bu duruma bir kriz gözüyle bakması ancak bu öncüllerin hepsi sağlanana kadar sürdü. Şu ansa tüm toplum ve içinde biz 12'ler olarak virüsün değil devletimizin son 20 yılda yaptığı yanlışların etkilerini yaşıyoruz.

11. sınıfın başından ve temelde IB-MEB diye ayrıldığımızdan beri hepimiz en az bir kere “Sınavlar bittikten sonra...” diye başlayan bir cümle kurmuştuk. Öyle iki farklı eğitim sistemleri ki bunlar en iyi iki arkadaşı bile bir dönem birbirlerini hiç göremeyecekleri bir düzene sokabiliyor ve işte bu o sınavlar bitene kadar devam ediyor. İşin aslı o 11. sınıftan beri kurduğumuz cümlelerin altında da o birlikteliğin özlemi ve belki de son beş senede ilk kez sorumluluksuz olmanın hafifliği yatıyordu. Ne yazık ki bu salgın bizden bu “Sınavlar bittikten sonra...” cümlesini aldı. Kendi adıma benim arkadaşlarımla bir Interrail planım vardı, şimdi aynısını karantina bittikten sonra diyoruz ama tabii gerçekleştirmesi söylemesi kadar kolay değil. Gerçi ajitasyon yapmanın da bir anlamı yok, sonuçta ben bu sürece oldukça şanslı girdim. Ne akademik ne de ekonomik hiçbir sorumluluğum yok artık. Tek adapte olmam gereken yalnızlıktan keyif alabilmek oldu.

Bunun için ilk günler kendime sözler verdim; sözde bu süreçten çıktıktan sonra öyle entelektüel öyle donanımlı biri olacaktım ki... Bir plan yaptım spor, kitap, film, yeni müzikler, yeni tarifler ama gerçekçi olmadığını dört günde anladım. Ardından IB sınavlarının iptal edildiğini öğrendik ve o anda iki senedir sıktığım tüm kemerler koptu. Onun etkisiyle spor yerini yatağımdaki cips kırıntlarına, yeni tarifler yerini pizza kuryelerine ve “entel filmler” de yerini Harry Potter serisine bıraktı. Neyse ki bu sorumluluksuzluk haline de eninde sonunda alıştım ve birkaç haftadır kendime yeni sorumluluklar ediniyorum. Fark ettim ki insanın sabah uyanmak için bir amacının olması önemliymiş. Bu süreç son bulduğunda kendime ne kadar gerçek şeyler katmış olacağım bilmesem de kendime bir çello aldım, 10.sınıfa kadar müzik dersinde öğrendiklerimin üzerinden geçmeye çalışıyorum her gün. Annemin eski pilates bantlarıyla spor yapmaya çalışıyorum ve Duolingo’dan Fransızca “öğreniyorum.” İşin ilginç geçeni şu “normalleşme süreci” ortaya atılıp okulların yeniden açılması gündeme gelince fark ettim ki ben bu yalnızlık haline iyice alışmışım ve bir toplumun parçası olmak gelmiyor henüz içimden.

Psikiyatr bir babanın ve enfeksiyon hastalıkları uzmanı bir annenin çocuğu olmanın yarattığı hisler nelerdir? Bu süreci sağlık sektöründe olmayan insanların aile yapısından farklı kılan nedir?

Özellikle böyle bir süreçte annemin ve babamın diğer ailelere kıyasla bana sağladıkları en büyük şey bilgi. Kendileri birinci elden bu süreçle başa çıkmaya çalıştıkları için her akşam televizyonda ulusça takip ettiğimiz haberlerle gerçekte önümüzde olan biten arasında farkı gördükçe önce üzülüyor, ardından “Ülkemiz Covid-19 salgınında önemli başarılar elde etmeyi başardı.” cümlesiyle gülüyoruz. Bu süreçte tabii ki özellikle annemin dünyanın yeni yeni tanıdığı bu virüsle her gün burun buruna geliyor oluşu babamla beni tedirgin etti fakat ikimiz de gerekli kaynaklar sağlandıkça onun tüm önemleri dikkatlice alacağını biliyoruz. Şu anda bizi diğer ailelerden farklı kılan bir durum belki de bizim ailemizin diğerleri kadar boş vakte sahip olmamış

oluşudur. Bu durumda babamla ben olabildiğince evin yükünü annemden almaya çalışıyoruz. Şanslıyız ki ülkemizde bu süreçten ekonomik olarak en az etkilenen ailelerden biriyiz bu yüzden de elimizden geldiğince yardımda bulunmaya çalışıyoruz.

Kendi yaşamını ve toplumsal yaşamı göz önüne aldığında dünyayı neler bekliyor olabilir sence?

Benim gözlemim bu sürecin dünyanın her noktasında büyük bir eşitleyici ve iyiyle kötüyü ayıran müthiş bir filtre oluşu. Bence insanlar sosyal devlet anlayışının önemini ve toplumun polisiye tedbirlerle değil sağlam temellerle yönetilmesi gerektiğini net bir biçimde gördü. Tabi ki dünyanın “kazananları” daha erken sıyrılıp kazanmaya devam edecek, bizse haliyle biraz zorlanacağız, tasarruf etmemiz ve bazı planlarımızdan feragat etmemiz gerekecek. Her şey bittikten sonra ülkemizde temel değişimler göreceğiz şüphesiz. Şatafata ve anlık mutluluklara düşkün olan bizler “kara gün” kavramının sadece atasözlerinde olmadığı anlayıp hem paranın değerini ve nelere harcanması gerektiğini bir kere daha düşüneceğiz.

“Herkesin İyi Eğitilmiş, Bilinçli, İyi Yurttaş Tutumu Sergilemesi Gerekiyor”

Nazan Aksaray ve Gökhan Aksaray hem bir ebeveyn hem de hekim olarak bizlere covid-19 ve karantina süreçlerini çoklu bir pencereden anlattı. Birer hekim olarak süreç boyu yaşadıklarını ve önerilerini paylaşırken hem ebeveyn sorumluluğunun hem de hekim sorumluluğunun nasıl iç içe geçtiğini, rehavete kapılmadan ve nasıl başedebileceğini anlattılar.

Hem doktor hem ebeveyn olmanın yarattığı duygu üzerine neler söylemek istersiniz?

NA/GA: Salgın sürecinde hem ebeveyn hem hekim olmanın duygusal anlamda olumlu ve olumsuz yönleri oldu doğrusu. Öncelikle hekim de olsak, beş yıldır yatılı okuyan bir gencin ebeveynleri olarak bu dönemde onu daha çok görebilmek ve onunla daha çok sohbet edebilmek en önemli mutluluk kaynağımız oldu.

Hekim ebeveynler olarak doğru bilgiye, birinci elden sahip olmak en başından bu yana kişisel korunma veya diğer alanlarda yanlış bilgilerden ve uygulamalardan oğlumuzu uzak tutmaya sanıyoruz daha çok yardımcı oldu, bu da bizde güven duygusu oluşturdu. Ancak zaman zaman çevrede görülen gevşemelere karşı belki biraz daha katı davranmamız onu germiş olabilir.

Bu dönemde bireysel, toplumsal ve dünya genelindeki süreci paylaşabilmek, onunla tartışmak, hatta onun takip ettiği bilgileri de öğrenmek ve bunların derinliği olan sohbetlere dönüşmesi mutluluk verici oldu bizler için.

Yoğun ve yorgun çalıştığımız bu dönemde onun birey olarak sorumluluk sahibi olduğunu gördükçe gurur duyduk. Yükümüzü hafifletmek için yemek yapmak başta olmak üzere evin işlerini paylaşması, gençler için de hiç de kolay olmayan evde kalma döneminde, bu dönemi olgunlukla kabul etmesi, hatta kendine farklı gelişim alanları oluşturduğu için mutlu olduk.

Onun sayesinde, meslek gruplarımızla telekonferans bağlantılarımızı sağlamak vb gibi bizlerin yeni tanıştığı teknolojik gelişmelere hızla uyum sağladık.

NA: İnfeksiyon hastalıkları uzmanı bir anne olarak ayrıca bir iki şey eklemek istiyorum. Bu dönem onca zorluğuna karşın ailelerin buluşması için önemli bir fırsat oldu. Ama ben yoğun ve yorgun çalıştığım için maalesef oğluma vakit ayıramıyorum. Evde olduğum kısıtlı vakitler maalesef yorgunluğumu gidermekle geçiyor çoğunlukla. Bu da beni üzüyor. Ancak onun bu dönemi sağlıklı geçirmesi elbette en önemlisi benim için.

Kademe kademe normal yaşama geçilmesi öngörülüyor, sizce bir doktor olarak bundan sonrası için hem bireysel hem toplumsal olarak nelere dikkat etmemiz gerekir?

NA: Bu noktada bilimin, özellikle halk sağlığı uzmanlarının cümlelerini takip etmek ve iyi yurttaş bilinçliliği ile davranmak çok önemli. Ekonomik veya siyasi nedenlerle alınmış kararların bazen tıbbi karşılığı olmayabiliyor. Bu hastalığı taşıyan ve bulaştıran büyük bir grubun hiçbir yakınması olmadığını gayet iyi biliyoruz. Bildiğimiz bir başka önemli nokta ise, hastalığın özellikle ileri yaş ve/veya altta yatan başka bir hastalığı olanlarda daha ciddi seyrettiği. Toplumsal olarak en büyük sorumluluğumuz, özellikle bu gruba ve elbette canları pahasına çalışan sağlık çalışanlarına karşı. Bu iki önemli noktadan yola çıkarak, etkin bir aşı bulunana dek, toplumda herkesin öncelikle kendisinin hasta olabileceğini ve hastalığı yayabileceğini düşünerek davranması gerekiyor. Bu nedenle kapalı alanlara girerken veya bir başkası ile 2 m. den yakın temas edilecekse maske takılması, ellerin her fırsatta usulüne uygun bir şekilde yıkanması, temas mesafesinin korunması uygulamalarına devam etmek, zorunlu durumlar olmadıkça kapalı alanlara gitmemek önemli. Bir süre için bireysel, kurumsal veya tüm toplumsal durumlar için bu kuralların sağlanması ve düzenlemelerin buna göre yapılması, herkesin bu noktada iyi eğitilmiş, bilinçli, iyi yurttaş tutumu sergilemesi gerekiyor.

Sağlıklı olmak, sadece bedensel değil, aynı zamanda ruhsal ve sosyal olarak da tam iyilik halidir. Bu dönem bize, toplumsal dayanışmanın önemini bir kez daha hatırlattı. Sosyal olarak zorluk içinde olan kim varsa, yakın çevremizden başlayarak onları desteklemek de bu dönemden hep birlikte güçlü ve sağlıklı olarak çıkmamız için ayrıca çok önemli.

Teknik olarak yapılması gerekenleri yapıp fiziksel sağlığımızı koruyoruz fakat bunun yanında korumamız gereken ruh sağlığımız da var. Bu bağlamda süreçten her ne kadar sarsılmadan çıkmak zor olsa da bizlere neler önerirsiniz?

GA Hemen her ülkeyi etkileyen Covid-19 pandemisi bizlerin ve çocuklarımızın hayatında önemli değişikliklere neden oldu. Okulların kapanması nedeniyle arkadaşlarından uzaklaşma, sosyal izolasyon nedeniyle evde kalma gerekliliği, kendisinin ve yakınlarının hastalanacağı korkusu, eğitim hayatıyla ilgili gelecek endişeleri gençlerin ruhsal hayatını etkileyen başlıca konular olduğunu düşünüyorum. Böylesi olağanüstü bir ortamda endişe ve korku yaşamamanın doğal olduğunu belirtmek isterim. Ancak bu durumun etkilerinin giderek artıp ruhsal bozukluklara yol açmaması için bazı önlemler alınması gerekir. Yeni durumda olabildiğince günlük rutinleri devam ettirmek, günün saatlerini planlamak önemli olacaktır. Salgın hakkında güvenilir haber kaynaklarından bilgi alınmalıdır. Ancak bu sürenin günde yarım saatle sınırlandırılması uygun olacaktır. Sağlığımızı korumak için beslenmemize dikkat etmeli; aşırı kahve, kola ve çaydan uzak durmalıyız. Yeterli uyku ve dinlenmenin yanı sıra düzenli yapılacak fiziksel egzersizleri de hatırlatmak isterim. Zorlandığınız işlerden sonra dinlenmeye, eğlenceli hobi ve aktivitelere zaman ayırın. Sosyal izolasyon sürecinde yaşadığınız deneyimleri çevrenizle paylaşın. Sosyal medya ya da görüntülü telefon konuşmaları ile arkadaşlarınıza aile yakınlarınıza ulaşabilirsiniz. Gençlerimiz için evde kaldıkları bu süreçte duygu, düşünce ve yaptıklarını yazacakları bir günlük tutmalarını önerebilirim. Salgın için gerekli önlemlere uyarak hem kendi sağlığımız için hem de sevdiklerimizin ve toplumun sağlığı için katkıda bulunmuş oluyoruz. Bu fedakârlık ve dayanışmanın, ruhsal olarak bizlere iyi geleceğini ve olgunlaştıracağını düşünüyorum.

RADYO KOÇ

ELİFSUDE DEĞİRMENCI

Ben Radyo Koç kurucularından Elifside Değirmenci. Yazıma yurdu, okulu, İstanbul'u, İstanbul'daki herkesi ve her şeyi çok özlediğimi söyleyerek başlamak istiyorum. Şu anda hepimiz biraz sıkışmış, kapana kısılmış hissediyoruz ve belki de sıkıldık bu kelimeleri duymaktan ama yine de bunu söyleme ihtiyacı hissettim çünkü Radyo Koç bu yalnızlığımızı bir nebze azaltıp o sıkıştığımız deliği bir nebze genişletmek için var bugün.

Radyo Koç fikri 2018'de, bir yurt odasında ortaya çıktı. Hazırlığın son günleriydi ve büyük

bir heyecanla odada önümüzdeki sene bir kulüp kurma konusunu konuşuyorduk ama tabii hepimizin bildiği, defalarca benzerleri kurulmuş bir kulüp olsun istemiyorduk. Yaz havasının ve hazırlık olmanın da verdiği heyecanla inanılmaz fikirler ortaya atıldı o anda -yemek kulübü fikri de o anda geldi aklımıza :) - o sırada kontroller için odaya Gizem Hoca geldi. Tabii biz de o heyecanla hemen ona da aklımızdaki fikirleri birer birer anlattık. Gizem Hoca çok normal bir şekilde "Ee radyo açsanıza"

deyince de hemen aklımıza gelen fikirleri bir kâğıda geçirmeye başladık. Yani aslında radyomuz Gizem Hoca'nın önerisiyle oluştu. Çok da yerinde bir fikirdi. Baktığımızda okulumuza gereken şey tam olarak da buydu çünkü Koç Lisesi'nde birbirimizi ne kadar ötekileştirip gruplara ayırdığımızı hepimiz biliyoruz bence. Bu duvarı yıkabilmek için bize gereken şey de bir okul radyosuydu işte. E tabii biz o anda her şey bir anda hallolacak sandık. O anlık heyecanımızla bize belki de aylarca yetebilecek program fikirleri yazdık o kâğıda. Ne kadar heyecanlı olduğumu kelimelerle anlatabilmemin yolu yok gerçekten. Mezun olup geri dönüp radyoyla bir röportaj yapmanın hayalini bile kurdum o anda. İlk fırsatta da yönetimle görüştük ve öğrendik ki daha önce kurulmak için çok uğraşılmış bir fikirmiş radyo. Koç ismini kullanıyor olduğumuz için belli izinlerin alınamaması gibi sorunlardan dolayı daha önce hayata geçirilememiş Radyo Koç ama defalarca nereler olduğunu bile unuttuğum yerlerle konuşa konuşa bir şekilde aldık iznimizi ve isim olarak kurduk Radyo Koç'u.

E peki şimdi biz nereden yapacaktık bu yayınları? Telif ücreti almayacaklar mıydı bizden? Stüdyomuz da yoktu bizim, nereden canlı yayın yapacaktık ki? İlk başta çok basit gelen bu fikir o kadar zordu ki şimdi. Başta Power App üzerinden sadece şarkılarımızı çalmaya

başladık ancak onlara sadece kayıtlarımızı ve çalmak istediğimiz şarkıların listesini yollayabiliyorduk ki radyoculuk değildi bu. E biz de elimizdeki imkanları ne kadar çok kullanabilirsek o kadar kullanalım deyip okulun medyası olalım bari dedik ve bir YouTube kanalı açtık- ki hala aktif, videolarımıza @koclisesiradyo'dan ulaşabilirsiniz :))

Youtube kanalımızla ilgilenmek inanılmaz eğlenceliydi dönüp baktığımda ama gerçekten ilgi çekecek içerikler üretmek zordu ve çoğunlukla harcadığımız vakte değen bir sonuç almıyorduk. Yine de kısaca hatırlatmak istiyorum çünkü tam olarak geçen sene bu zamanlar 2019 dönemi ile bir IB bilgilendirmesi tadında bir sohbet videosu çekmiştik ve o videomuz yaklaşık 5000 kere tıklandı. Bunu bir seriye çevirmeyi ve bu sene de 2020 dönemiyle benzeri bir video çekmeyi de çok istedik ancak bu sene format dışına çıkacağız gibi duruyor, 12. Sınıflara çok yakında küçük bir sürprizimiz olabilir :) Böyle böyle uğraşarak bir şekilde geçti bir buçuk yıl ve Belgin Hoca'nın, Işıl Hanım'ın ve İhsan Bey'in büyük yardımlarıyla kendi kontrol edebileceğimiz bir sisteme ve stüdyomuza kavuştuk ancak daha tek bir yayın bile yapmadan dönmek zorunda kaldık evimize. İşin iyi tarafıysa sistemimiz kurulmuştu bile ve yayınlarımıza başlama şansımız vardı hala. 23 Nisan'da başladık yayınımıza. Yayınımıza 15 dakika kala yaşayabileceğimiz bütün teknik sıkıntıları yaşadık ve iki dakika rötarlı bir şekilde başladım ilk canlı yayıma. 1 saat süren bu yayından sonra ise hala titriyordum, bu kadar korkutucu olacağını düşünmemiştim hiç. Ne kadar ürkütücü bir deneyim olsa da muhtemelen son iki ayda o günden daha heyecanlı, daha hareketli bir anım olmadı hiç.

O gün bugündür yayınlarımız devam ediyor ve gerek okulumuz öğrencileri gerekse okul dışından bizi takip eden kişilerden program istekleri alıyoruz. Ben şahsen son zamanlarda geleceğe baktığımda hiçbir şey konusunda heyecanlı veya istekli hissedemiyorum ama radyoyla uğraşmak gerçekten içimden gelen tek şey. Kurucu arkadaşlarım Deniz Taşdemir, Alara Berru Kapdan ve Güneş Deniz için de bu şekilde olduğunu biliyorum ve umuyorum ki diğer ekip arkadaşlarımıza, dinleyicilerimize de aynı hissi tattırabiliyoruzdur. Umarım Radyo Koç aramıza kilometreler girdiği bu zamanda bizi bir şekilde aynı yere getirmeyi başarmıştır. Umarım radyomuz herkese bize iyi geldiği gibi iyi geliyordur çünkü biliyorum ki hepimizin biraz daha iyi hissetmeye ihtiyacı var bugün. Biraz uzattım belki lafı ama eğer hala okuyorsanız teşekkür ediyorum tüm kurucu ve ekip arkadaşlarım adına da. Radyo Koç gerçekten de son birkaç yıldaki en büyük gururlarımdan biri ve bugün insanların programlarımızı bu kadar büyük bir istekle takip ettiklerini görmek gerçekten çok güzel. En yakın zamanda tekrar bir arada olmak üzere...

NE?

Nehirler akıyor gözlerimden,
Denizlere, okyanuslara dökülüyor,
Sonsuz bir gelgit oluşturuyor,
Denizin köpüğünde renkleniyor beyazı.

Göklere dalıyorum sonra,
Parlak, ışıltılı bir yumak gibi,
Sonra sonsuzluğu ummak,
Ellerimden şelale akıtmak gibi.

Ya da dokunmak gibi göklere.
O engin ferahlığa yayılmak gibi,
Unutmak gibi uçmak,
Her bir acı,
Eksik veya hatayı,
Gözyaşlarını yağmura çevirmek gibi,
Ya da ağlamak gibi su altında,
Ya da,
Ya da,

Rüya görmek gibi,
Sabah güneşinin altında,
Bir kumsaldan ufku seyretmek gibi,
Uyumak gibi ya da, zannımca.
Hayal kurmak gibi o kumsalda.

Uçmak gibi,
belki de,
Bir anlamda.

Umut gibi,
Sevda gibi,
Düş gibi,
Her bir klişesi gibi
Şu hayatta huzurun.
Sonra,
Sonra,
Sonra,

Bir bardak su içmek gibi,
Sonra bir parça karamel gibi,
Sonra senin bir zamanlar boyadığın,
O bir tutam saçın gibi.

Ya da,
Ya da,
Ya da,

Gözlerin gibi,
yani galiba,
Yani sanırım,
Yani umarım,
Hayır eminim.
O koyulukta,
O derinlikte.

Onlar gibi beni hülyalara vurmakta,
Onlar gibi haliçler açmakta kalbimde,
Onlar gibi içinde yüzmek,
Açıklarında uçmak,
Derinlerine dalmak,
Ya da sadece,
Daha yakından,
Biraz daha yakından bakmak,
Biraz daha çok bakılmak,

İstetmekte.
İstetmekte.
İstetmekte.

Ah o gözlerin,
Bana neler düşündürmekte.

ADA ÖZGÜR KILIÇ

ELSA

Değirmen suda bilir seni
Eğ başını ve usulcacık öp
Üşüyen bir serçe annesi sanır
Suya kan
Kaynağı benden oldukça ötelerde azalan

Gece gözlerinden bulaşır
Gölge olursun Elsa
Bakarsan dağ olurum
Bakmazsan bağ ayaklarına

Tarih öncesi bir yıkım içimde
İlk in-sandım kendimi
Burnumun çatırdayan direklerinden içeri
Doluyorken bir küf kokusu
Üzerinde bağbozumu bir şarap lekesi ile geldin
Tazeledin esrik yalnızlığımı

Elsa
Unutulmak için yazılmışsın
İlk emrin bu senin: Doku!
Bir gergef sathına düştü ömrümüz
Ve her nasılsa sen yoksun

Gözlerim gittiğin gün binlerce çoğalarak baktılar arkandan
Ve başladı sana varan yolculuğum
Şimdi vuslata müptela
Bir sahte peygamber gibiyim Elsa
Bir sana yatıyor da aklım
Senle uyanamıyorum.

SELFET DURAN

HAYAT

Destursuz vakitlerin
Zırlı gecelerinde
Bir nehir boyunca boğulmaktır şimdilerde,
Hayat...

Ayağı çarıklı
Hasır bir örtü içindeki
Çıplak bedenlerden bu yana
Bir gülünç tragedyadır bütün uzuvlarıyla
Hayat...

Düşünce ilkin eteklerinden
Nehir boyu akan
Yatağında ters dönen asırlar boyu
Lakin usanmaz, söze gelmez
İflah olmaz çağlar boyu
Donsuz akan yüksük bir debidir
Hayat...

EBRU ÖZKAN KAPLAN

EROL VURAL'ın Seçkisi:

Yıl 1919

Mayıs'ın on dokuzu.
Kızaran ufuklardan kaldırıyor başını,
Yeryüzüne can veren, cana heyecan
veren,
Al yüzlü doğan güneş
Takanın burnu nasıl Karadeniz'i yırtar;
Siz de öyle bir anda yırtınız uykunuzu.
Uyanın Samsunlular.
Kurutacak gözlerde umutsuzluk yaşını
Bugün Çaltı burnundan gülererek doğan
güneş.

Yıl 1919

Mayıs'ın on dokuzu
Ufukta duran gemi gitgide yaklaşıyor.
Sanki harlı bir ateş yakıyor ruhumuzu.
Beklemek üzüntüsü her gönülde taşıyor.
Üzülmemek elde mi;
Hız yüklü, inanç yüklü, umut yüklü bu
gemi
O umut yayıldıkça ruhlara sıcak sıcak,
O hız, doldukça damarlara kan gibi,

Yıl 1919,

Uyanın Samsunlular;
Uyumak ölüme eş
Diriltin ruhunuzu, ufukta bir gemi var;
Fakat bu gemi niçin böyle yavaş geliyor?
Acaba yolu mu az, yoksa yükü mü ağır?
Bu gemi umut yüklü, inanç yüklü, hız
yüklü,
İçinde bu vatanın derdiyle yanan bağır,
Kurulacak yarını düşünen baş geliyor.
Bir baş ki, gökler gibi bir küme yıldız yüklü;
Bu gemi onun için böyle yavaş geliyor.

Gizli gizli inleyen her yürek canlanacak,
Ateş püskürecek uyuyan volkan gibi;
Gittikçe büyükleşen
Gölgene dikilmekten, karardı gözlerimiz.
Koş, atıl gemi, sana engel olmasın deniz!
Ak saçlı dalgaları birer birer kes de gel;
Kuşlar gibi uç da gel,
Rüzgâr gibi es de gel

CELAL SAHİR EROZAN

HATIRA HARDAL'ın Seçkisi:**Keeping Quiet**

Now we will count to twelve
and we will all keep still
for once on the face of the earth,
let's not speak in any language;
let's stop for a second,
and not move our arms so much.
It would be an exotic moment
without rush, without engines;
we would all be together
in a sudden strangeness.
Fishermen in the cold sea
would not harm whales
and the man gathering salt
would not look at his hurt hands.
Those who prepare green wars,
wars with gas, wars with fire,
victories with no survivors,
would put on clean clothes
and walk about with their brothers
in the shade, doing nothing.
What I want should not be confused
with total inactivity.
Life is what it is about...
If we were not so single-minded
about keeping our lives moving,
and for once could do nothing,
perhaps a huge silence
might interrupt this sadness
of never understanding ourselves
and of threatening ourselves with
death.
Now I'll count up to twelve
and you keep quiet and I will go.

PABLO NERUDA

ve gümüş basamaklı türbesinde yatan
büyük, âşık ölü,
şapkası horoz tüylü İtalyan'ı gördü.
Ve Çukurova,
kıyasıya düzlük,
uçurumlar, yamaçlar, dağlar kıyasıya
ve Seyhan ve Ceyhan
ve kara gözlü Yürük kızı,
gördü mavi üniformalı Fransız'ı.
Ve devam ettik ateşi ve ihaneti görmekte.
Eşraf ve âyân ve mütehayyızânın çoğu
ve ağalar :
Bağdasar Ağa'dan
Kellesi Büyük Mehmet Ağa'ya kadar,
düşmanla birlik oldular.
Ve inekleri, koyunları, keçileri sürüp, götürüp,
gelinlerin ırzına geçip,
çocukları öldürüp
ve istiklâli yakıp yıktıkça düşman,
dağa çıktı mavzerini, nacağını, çiftesini kapan
ve çığ gibi çoğaldı çeteler
ve köylülerden paşalar görüldü,
kara donlu köylülerden.
Ve bizim tarafa geçenler oldu
Tunuslu ve Hindli kölelerden.
Ve Türkistanlı Hacı Ahmet,
kısık gözleri,
seyrek sakalı,
hafif makinalı tüfeğiyle
dağlarda bir başına dolaştı.
Ve sabahleyin ve öğle sıcağında ve akşamüstü
ve ayışığında ve yıldız alacasında geceleyin,
ne zaman sıkışsa bizimkiler,
peyda oluverdi, yerden biter gibi o
ve ateş etti
ve düşmanı dağıttı
ve kayboldu dağlarda yine.

Ateşi ve ihaneti gördük.
Dayandık,
dayandık her yanda,
dayandık İzmir'de, Aydın'da,
Adana'da dayandık,
dayandık, Urfa'da, Maraş'ta, Antep'te.
Antepliler silâhşor olur,
uçan turnayı gözünden
kaçan tavşanı ard ayağından vururlar
ve arap kısrağının üstünde
taze yeşil selvi gibi ince uzun dururlar.

Antep sıcak,
 Antep çetin yerdir.
 Antepçiler silâhşor olur.
 Antepçiler yiğit kişilerdir.

Karayılan

Karayılan olmazdan önce
 Antep köylüklerinde ırgattı.
 Belki rahatsızdı, belki rahattı,
 bunu düşünmeğe vakit bırakmıyordular,
 yaşıyordu bir tarla sıçanı gibi
 ve korkaktı bir tarla sıçanı kadar.
 Yiğitlik atla, silâhla, toprakla olur,
 onun atı, silâhı, toprağı yoktu.
 Boynu yine böyle çöp gibi ince
 ve böyle kocaman kafalıydı

Karayılan

Karayılan olmazdan önce.

Düşman Antep'e girince

Antepçiler onu

korkusunu saklayan
 bir fıstık ağacından
 alıp indirdiler.

Altına bir at çekip

eline bir mavzer
 verdiler.

Antep çetin yerdir.

Kırmızı kayalarda

yeşil kertenkeleler.

Sıcak bulutlar dolaşır havada

ileri geri...

Düşman tutmuştu tepeleri,

düşmanın topu vardı.

Antepçiler düz ovada

sıkışmışlardı.

Düşman şarapnel döküyordu,

toprağı kökünden söküyordu.

Düşman tutmuştu tepeleri.

Akan : Antep'in kanıydı.

Düz ovada bir gül fidanıydı

Karayılan'ın

Karayılan olmazdan önceki siperi.

Bu fidan öyle küçük,
korkusu ve kafası öyle büyüktü ki onun,
namlıya tek fişek sürmeden
yatıyordu yüzükoyun.

Antep sıcak,
Antep çetin yerdir.
Antepliler silâhşor olur.
Antepliler yiğit kişilerdir.
Fakat düşmanın topu vardı.
Ve ne çare, kader,
düz ovayı Antepliler
düşmana bırakacaklardı.

«Karayılan» olmazdan önce
umurunda değildi Karayılan'ın
kiyamete dek düşmana verseler Antep'i.

Çünkü onu düşünmeğe alıştırmadılar.
Yaşadı toprakta bir tarla sıçanı gibi,
korkaktı da bir tarla sıçanı kadar.
Siperi bir gül fidanıydı onun,
gül fidanı dibinde yatıyordu ki yüzükoyun
ak bir taşın ardından
kara bir yılan
çıkardı kafasını.

Derisi ışıll ışıll,
gözleri ateşten al,
dili çatıldı.

Birden bir kurşun gelip
kafasını aldı.

Hayvan devrildi kaldı.

Karayılan
Karayılan olmazdan önce
kara yılanın encâmını görünce
haykırdı avaz avaz
ömrünün ilk düşüncesini.

«İbret al, deli gönlüm,
demir sandıkta saklansan bulur seni,
ak taş ardında kara yılanı bulan ölüm.»

Ve bir tarla sıçanı gibi yaşayıp
bir tarla sıçanı kadar korkak olan,

fırlayıp atlayınca ileri
bir dehşet aldı Antep'ileri,
seğirttiler peşince.

Düşmanı tepelerde yediler.

Ve bir tarla sıçanı gibi yaşayıp
bir tarla sıçanı kadar korkak olana:

KARAYILAN dediler.

«Karayılan der ki : Harbe oturak,
Kilis yollarından kelle getirek,
nerde düşman varsa orda bitirek,
vurun ha yiğitler namus günüdür...»

Ve biz de bunu böylece duyduk
ve çetesinin başında yıllarca nâmı yürüyen

Karayılan'ı
ve Antep'ileri
ve Antep'i

aynen duyup işittiğimiz gibi
destânımızın birinci bâbına koyduk.

NAZIM HİKMET RAN

'KARANTİNA'DAN 'İNZİVA'YA, SİNEMADAN MÜZİĞE

ERDAL GÜNEY

Dizi, film, sinema, belgesel gibi farklı alanlarda yaptığı müziklerle tanınan ve aynı zamanda Marmara Üniversitesi'nin Film Tasarımı bölümünde film müziği dersleri veren sanatçı Erdal Güney, sinemadan müziğe pek çok alanda pandemi süreçlerinin düşündürdüklerini anlattı.

'Karantina' bir anlamıyla da sağlık yalıtımı demek; insanın kendi dışındaki canlıdan ve onunla kurduğu her türlü ilişkiden, temastan muaf olması talihsizliği... İnsan içine çıkmaktan, topluma karışmaktan kaçıp tek başına yaşamak iradesi olan 'inziva' ile zorunluluk ve tercih bağlamında ayrılıyor karantina. Ne var ki bu günlerde bu iki yalnızlık biçimi hemhal oluyor. Kişisel olarak bu zor günleri 'inziva' da gibi yaşamayı tercih etmeye çalışsam da ne kadar süreceğini kestirmek güç. Zaman bulamayıp ertelediğim işlere göz atmak fırsatı 'karantina' ya dönüşecek 'inziva' günlerimde benim için değerli. Bu yazı tam da sinema- müzik ilişkisi üzerine aldığım notlarla boğuştuğum ana denk geldi.

Henüz 'inziva' günlerine benzer bu günlerde hatırı sayılır sayıda film izleniyor olmalı. Sinema-müzik ilişkisine biraz ilgi duyanların dikkatini çekebileceğini düşündüğüm çalışma notlarımı paylaşarak hem karantinadan hem de inzivadan kısa bir süreliğine de olsa birlikte çıkabilmeyi isterim.

Fotoğrafın bulunması, görüntünün kalıcılığı, hareketli görüntü teknolojisini kapsayan uzun tarihi bir yana bırakırsak, Lumiere kardeşlerin geliştirdiği cinematograf aygıtının ilk gösteriminden günümüze 124 yıl geçti. Bu sihirli aygıtın görüntü kayıtları, sinema adıyla sanat dünyasında yerini almaya başladığı sırada mevcut görüntüler tek başına bir şey ifade etmekten oldukça uzaktı. Görüntülerdeki konu ve anlatım unsuru içermeme sorunu, uzun zaman alacak bir süreçte edebiyat, tiyatro, plastik sanatların da katkısıyla çözümlenmeye çalışıldı; öyküleme, görsel düzenleme, görüntülerin akışındaki estetik düzeye ulaşma belli ölçülerde olanaklı hale geldi. Sinemacıların yapmış oldukları deneysel arayışlarla ulaştıkları yöntemler sonucu ortaya çıkan kurgu, sinemayı yeni bir sanat dalı haline getiren ölçü oldu ve sinema 'yedinci sanat' olarak kabul gördü. Bugün de birçok tür, tarz, biçim, anlatıya ayrılarak çoğalan sinema, kendine özgü sanatsal bir dil yaratabilme çabasını güncelleyerek sürdürmektedir.

Kitlesel iki sanat dalı olan sinema ve müzik; film müziğinin iki ağırlık merkezidir. Müzik, sinemanın durağan görüntüden hareketli görüntüye geçiş ve bir hikâye anlatma aracına dönüşme sürecine eşlik edegelmiştir. Sinema ise bir anlatım dili olma arayışını devam ettirdikçe müzikle kurduğu ilişkisi başkalaşmış, müzik 'saf müzik' özelliğinden 'kullanılan müzik' özelliğine dönüşmüştür. 'Kullanılan müzik' tanımı müziğin hangi tür filmde, filmin neresinde yer alıp, ne için kullanılacağını, nerede başlayıp, nerede sonlanacağını, ne kadar süreyle kullanılacağını yanıtlanı içermesi yönüyle doğru sorular sorar. Yanıtını filmin dramaturji çözümlenmesi üzerinden verme çabası film- müzik ilişkisi açısından doğru analitiği açığa çıkartabilir.

Sinemayı yönetmen sanatı olarak kabul ettiğimizde yönetmenin, film için üretilen müziğin estetik ve sanatsal sonuçlarından da sorumlu olması beklenir. Gişe kaygılarını öne çıkartanları atlarsak, yönetmenlerin müzikle kurduğu ilişkideki sorunlu mecra 'gerçekliğin kırılması' derdidir. Gerçeklik ile sanat arasındaki temel tartışmayı bir yana bırakırsak, biraz da

şehir efsanesine dönüşmüş Hitchcock ile filminin müzisyeni arasında geçtiği söylenen hikâye ilgi çekicidir. Usta asistanı aracılığıyla müzisyenine sordurur: ‘usta denizin ortasında film çekiyoruz, izleyici sormaz mı nereden geldi obua, keman, piyano diye soruyor’ der. Müzisyen: ‘ustaya söyle o kamera, ışık nereden geliyorsa oradan’ diye yanıtlar.

Hikâyenin doğruluğundan çok sinemada müzik kullanımıyla ilgili öğretici ve tartışırıcı yönü daha caziptir. Konuyu ‘sinemasal gerçeklik’ diye tarif edip noktayı koyalım.

Müziğin filmde yer almasındaki defolu nokta, müziği ses kuşağının ana bileşeni olmaktan çıkartıp, filmde oluşabilecek ses sorunlarını, oyundaki dramatik yetersizliği, konunun açığa çıkmaması ya da mekânsal zamansal atmosferden kaynaklanan sorunları yani olası hataları kapatmak, duyguyu manipüle edip köpürtmek, her an bir şey olacak duygusu ve beklentisini izleyene dikte etmek gibi işlevler yüklemektir. Bir diğer sorunlu durum, müziği iyi veya kötü müzik ayırımına indirgeyen bakış açısı ve daha çok gişe kaygılarıyla pragmatik-endüstriyel fayda oluşturmaya çalışan yaklaşımlardır. Sorun, filmle müzik arasında dramaturji üzerinden kurulup kurulamayacağı tartışmalı olan ‘organik’ ilişki ve müziğin filmin dramaturjisine ve anlatım dili estetiğine yapabileceği katkıdır. Sinemada iyi ya da kötü müzik yoktur; müziğin doğru, yerinde ya da yanlış, yersiz kullanımı vardır.

Roland Barthes`den bir cümleyle noktayı koyayım. “...Duyma fizyolojik bir fenomendir; dinleme ise psikolojik bir edimdir, Dinleme bir şifre çözmedir; Müzik ses ve anlam üretir...”

‘Karantina’ günlerinizin hiç başlamayıp, ‘İnziva’ günlerinizin de uzun sürmeyeceği, cıvıl cıvıl konserlerin olacağı, sinemaların, tiyatroların, sergilerin dolup taşacağı, birbirimize doyusuya sarılabileceğimiz her anlamda yaşanılır bir ülkede buluşmak dileğiyle, sağlıcakla...

Fotoğraf ve Metin: GİZEM KUKUŞ

Mart 2019. Galata'ya Haliç metro köprüsünden baktığım gün. İstanbul'un kirli ve artık çekilmez olduğunu düşündüğüm günlerden yalnızca biri. Ruhsuz bir beton yığını... Kalabalık ve gri... Mayıs 2020. Evimin penceresinden dışarı baktığım bir karantina günü. İstanbul'un ıssız kalmış sokakları, kaldırımında arsızca uzamış otları, çiçekleri ve temizlenmiş denizi... Artık arkadaşlarımla buluşmak için kullanamadığım o metroları özlediğim günlerden yalnızca biri. Şikâyet edip aslında âşık olduğum İstanbul. Her şey normale döndüğünde Haliç'ten Galata'ya tekrar bakacağım. Bu sefer sahip olduğum bütün nimetlere şükrederek, bu kadar gri olmana izin vermeyerek.

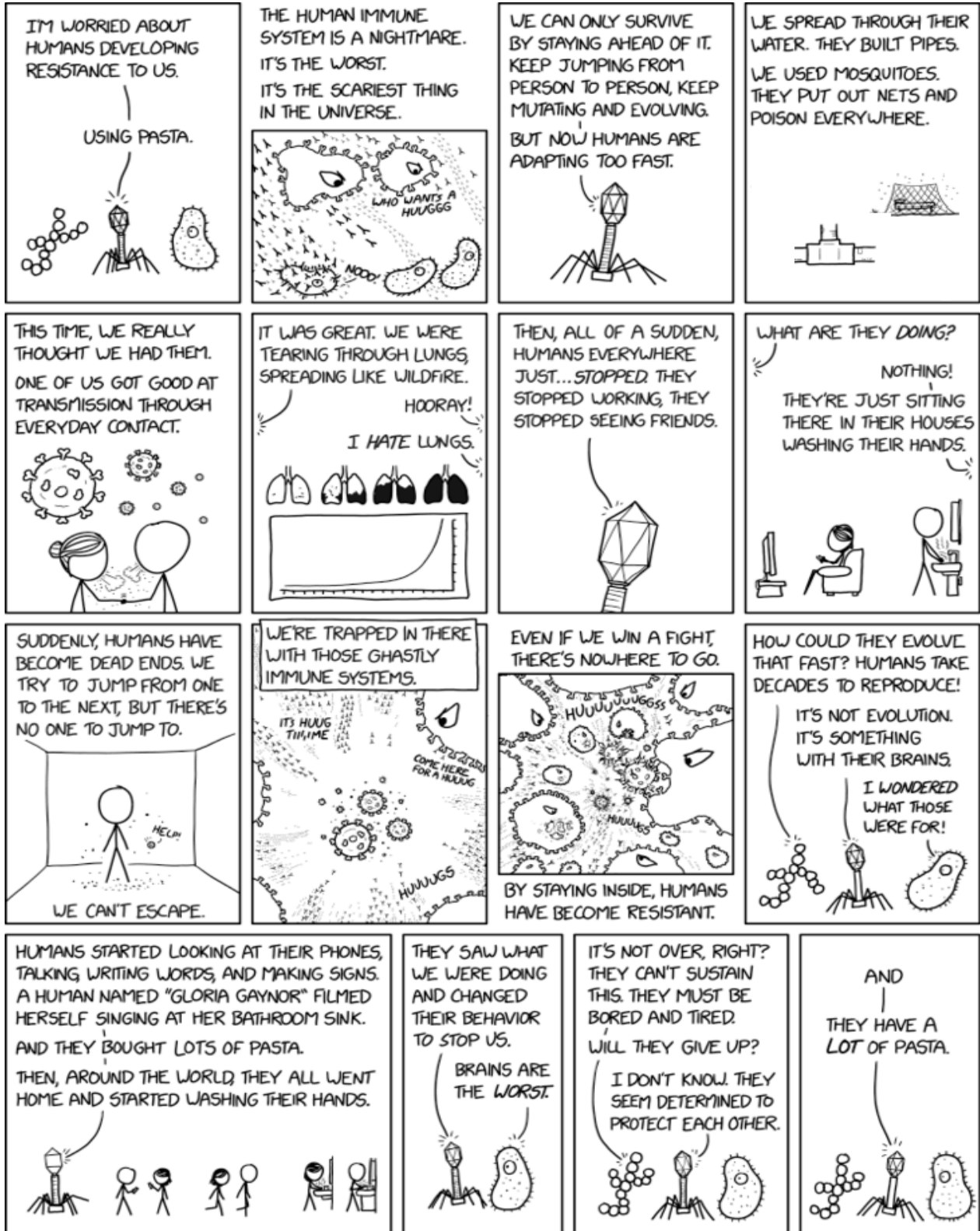
Resim ve Metin: İNCİ MERİÇ

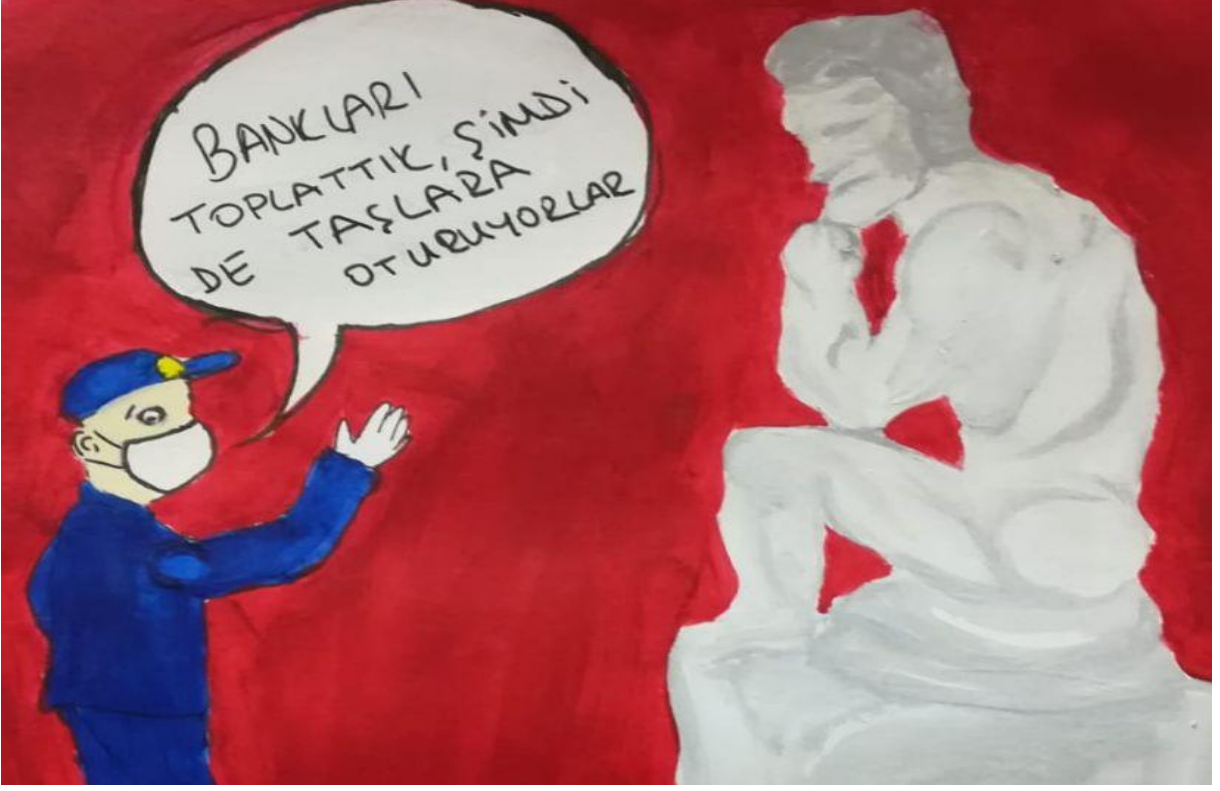
Karantina sürecinde çizdiğim bu resim pek bir şey ifade etmiyor gibi dursa bile benim için hayatım boyunca çizdiğim en anlamlı parçalardan biri. Ben bu resmi 4,5 aylık bir aranın ardından çizdim. Hayatımda gerçekleşen bazı olaylardan dolayı hiçbir şey yapmaya motivasyonum yokken bulmuştum kendimi. Aylarca en sevdiğim şey olan resim yapmaya bile vakit ayırmamıştım. Karantina başladığında ise kendim hakkında çok şeyi gözden geçirme fırsatı buldum: Yaşadıklarım, kişiliğim, tavırlarım gibi. Bu dönemin beni sevdiğim işler ve insanlardan izole etmemesi hatta tam tersi daha güçlü ve ayaklarım yere daha sağlam basar bir şekilde beni gelecek hayata hazırlaması gerektiğini anladım. Hiç denemediğim şeyler denemem gerektiğini ve kendimi daha da geliştirmek için çabalamam gerektiğini kavradım. Bu resim de bu düşüncelerimin ardından attığım ilk adımdı. Yıllarca resim yapmama rağmen yağlı boya ile uğraşmaya hep korkmuştum. Çok komplike ve zor olduğunu düşünüyordum. Ama cesaretimi toplayıp elime aldığımda gerçekten hayatımda hiç eğlenmediğim kadar eğlendim ve bir bakıma kendimi güçlü hissettim. Bu resim her ne kadar herkes için bir çizim ve tuvalden ibaret olsa bile benim için bir sanat eseri çünkü bana çok şey kattı. Umarım bu deneyimim bunu okuyan herkesi de verimli olmaya iter ve hayatta hiçbir şeyin onları sevdiklerinden alıkoymaması gerektiğini anlatır.

HATIRA HARDAL'ın Seçkisi:

Çizim: BURÇE HIZARCIOĞLU

Fotoğraf: TOLGA GÜLŞEN, Yer: Koç Okulu

Sana Söz Yine Baharlar Gelecek...

Fotoğraf ve Metin: SELFET DURAN

Coğrafya kaderdir demişti bundan yaklaşık üç yüz yıl önce büyük Fransız düşünürü Montesqueiu. Ülkemiz coğrafyasında bir yer... İki dağ arasındaki amorf bir vadide, gözleri ufukta, eli bağrında oturan kadın, bir lahza ülkemiz insanının imgesine dönüşüyor. Coğrafyanın taşlı ve dikenli yüzeyi, ülkenin çalkantılı tarihi ile koşutluk içinde. Modern şapkası, geleneksel şalvarı, ufka takılı parlak gözleriyle coğrafyanın amorf yapısını ve tekinsizliğini tamamlıyor. Belki dünya dışı bir varlık değil gördüğümüz; ama Camus'un "Yabancı"sı, Godot'u bekleyen Didi (Wladimir) veya Gogo (Estragon) ama daha çok Didi... Yani "yalnız ve güzel" ülkemizin umutfakiri aydını. Peşine takıldığımız büyük umutların hayal kırıklığı ile eli bağrında kalışımız. Modern ile geleneksel arasında salınırken ikisine de tam olarak ait olamayışımız. Ya ufuk... Fotoğraf karesinin bile isteye dışında bırakılmış, bakışın yöneldiği uzam, tekinsiz coğrafyada gelmekte olanın belirsizliği ile umut kapısını bir kez daha üzerimize kapatmıyor mu?

GÖLGE

Her ne olursan ol!

Varlığın gölgene düşer.

Gölgen tanıktır varlığına.

BELGİN LEVENT

KOÇ OKULU
İLK · ORTA · LİSE

YATILI RUHU BURADA.